

SLÄKT-FORSKAR-NYTT

Föreningen för
Datorhjälp i Släktforskningen
DIS

ISSN-0349-4721

Meddelande nr 9

(c)

Februari 1982

finns möjlighet för den enskilde forskaren att med hjälp av hemdator hålla reda på sina uppgifter om den egna släkten och för utpekade personer låta hemdatorn ta fram an- eller släkttavlor med inmatat material som grund. En grupp under ledning av Lars Blomberg har tagit fram en serie program för hemdatorn ABC 80, vilka möjliggör detta. Programmen finns nu tillgängliga för föreningens medlemmar enligt separat broschyr. För att kunna utnyttja detta måste man minst ha tillgång till ABC 80 med kassettbandspelare. Man kan då mata in uppgifterna på kassettbandet och sända över detta till oss för sorteringar och utskrift. Skaffar man sig flexskiveenhet och skrivare till ABC 80 kan man själv göra alla sorteringar och få utskrift av önskade tavlor. hoppas att våra medlemmar skall få glädje av dessa program.

ET släktförening har tagit initiativ till att ta fram personregister till de församlingar i Dalsland. Vi har inte fått något konkret stöd varken ifråga om arbetet med inläsning eller pengar till dator och datorkörningar från de föreningar och arkiv vi tillskrivit i höstas angående personregisterframtagnings. Vi har dock mötts av positivt intresse främst från några av landsarkiven. Två av dessa abonnerar på de ficher vi tar fram från respektives område. Svarsprocenten från släktforskarföreningarna är låg, men flera svar har inkommit. GF har dock svarat. Kanske är intresset för register större hos arkiven än hos släktforskarna? ET släktförening får själv stå för inmatning

av uppgifterna på kassettband och kostnaderna för sorteringar och ficherframtagnings. Självfallet är ET släktförening tacksam för hjälp med både inläsning och rättning samt bidrag till dator- och ficherkostnader; det bör finnas fler som har glädje av registren när de blir färdiga. De församlingar det gäller är Tösse, Tydje, Ånimskog, Dals Ed, Gesäter, Rölanda och Nössemark. Kanske kan andra föreningar ta motsvarande initiativ?

Vi har ännu inte lyckats få anslag från något håll. Datorfrågan, som i höstas såg ut att vara åtminstone tillfälligt löst med kursen på Medborgarskolan, är faktiskt fortfarande olöst. Det visade sig att endast de som var med från kursens början fick möjlighet att utnyttja datorerna. Nu gör vi så att vi hyr in oss på en hemdator med flexskiva och skrivare för föreningens verksamhet (programframtagnings, medlemsregister mm) och betalar ett månadsbelopp för detta. Enskilda medlemmar har också möjlighet att hyra in sig på denna, men får betala själva. Inte heller detta är helt bra. Vad vi vill ha är en hemdator fritt tillgänglig för medlemmarna i en klubblokal, där vi kan utveckla nya program och ge medlemmarna möjlighet att arbeta med an- och släkttavleframtagnings och registrering av kyrklängder mm.

Vi har därför beslutat att dels ta en avgift för de program för den egna släkten som vi tagit fram och dels försöka ordna en insamling för att få ihop medel till datorutrustning. Det kan finnas medlemmar, som inte

har möjlighet att hjälpa till med programframtagning, men som kan vilja hjälpa till ekonomiskt att skapa förutsättningar härför. I en första etapp skall en hemdator ABC 80 anskaffas, vilken idag kostar ca 8400 kr. Kanske kan vi få någon rabatt. I nästa etapp ingår flexskiveenhet och skrivare, vilka går på 14.000 respektive 6.500 kr. Om 40 av oss satsar 200 kr var kan vi få ihop till första etappmålet. Satsar vi mera kan vi kanske även klara nästa etapp. Insamlingen har redan satts igång och flera bidrag om 200 kr har kommit in. Bidrag kan sättas in på föreningens postgiro 14033-5. Märk talongen "insamling till datorutrustning".

I nr 7 av medlemsbladet föreslogs att 1983 skulle bli ett släktforskningsår med anledning av GF 50-årsjubileum. Inget har ännu hörts från GF i denna fråga, varför förslaget troligen faller. Jag tycker emellertid att behovet att samlas och diskutera kring forskarfrågor är så stort, att man i alla fall bör försöka åstadkomma en gemensam konferens, säg en gång om året eller möjligen vart annat år. Om GF inte finner det möjligt att ordna något, kanske någon av de andra föreningarna kan ta initiativet, kanske kan vi göra en gemensam satsning. Vi från DIS hjälper gärna till, men vi är ännu inte tillräckligt starka för att ensamma stå som arrangör. Eftersom det Nordiska släktforskar mötet kommer att äga rum till hösten (10-12 sept), kanske det vore lämpligt med ett svenskt släktforskar möte någon gång under 1983. Vad sägs i de olika föreningarna?

Från några släktforskarföreningar har jag fått medlemsblad och skrivelse, vari man föreslår utbyte av medlemsblad. Midälva genealogiska förening föreslår att man också skall utbyta forskarförteckningar mellan de olika föreningarna för ömsesidig information. Västerbergslagens släktforskare hoppas på ett ökat samarbete mellan släktforskarföreningarna i Sverige genom utbytesprenumerationer. Jag tror också att detta är mycket positivt för släktforskningen, att en ökad information om vad man gör på olika håll är stimulerande både för den egna forskningen och för samarbetet mellan föreningarna. Jag kommer därför för att sända vårt medlemsblad till de föreningar, som sänder oss sina. Kanhända kan jag även åstadkomma någ-

ra äldre nummer om detta är av intresse. Vi kan dock inte leva bara på utbytesprenumerationer, vi måste också ha medlemmar som betalar avgifter annars går det inte ihop. Vi har ännu så länge inte särskilt starkt lokalt stöd. Vi behöver bli fler.

Hur skall medlemmarna kunna ta del av utbytesexemplaren när man inte har egen klubblokal? Hur löser man detta problem på andra håll?

Från Peter Olausson, nu i Karlstad, har åter kommit ett friskt initiativ. Han tänker - med stöd från Värmlands läns bildningsförbund - försöka ta fram en forskarkatalog för Värmland. Hans upprop återfinns inuti medlemsbladet. Jag önskar honom lycka till med detta projekt och hoppas alla med Värmlandsanknytning tar kontakt med Peter och lämnar honom underlag.

Vårt medlemsblad har på försök fått en ny vignett på förslag av Björn Johansson. Vi har försökt få fram en släktforskningsymbol, som också lätt kan framställas på hemdatorn. Det blev ett träd med namnet DIS under.

Ur vårens program:

febr 18 - mars 10. Utställning på biblioteket i Jönköping. Vid ännu ej fastställd tidpunkt visning och demonstration.

febr 25. Föredrag-visning-demonstration på Nyköpings-Oxelörsunds släktforskar klubbs årsmöte kl 1900 på biblioteket i Nyköping.

febr 26. Föredrag-visning-demonstration på Sällskapet Ane-Finnvedens årsmöte kl 1830 på Hotell Turisten i Värnamo.

april 17. Visning av våra och normonernas fiche med personregister. Diskussion. I Linköping kl 1300. Lokal meddelas senare.

våren. Kurs ordnas i Linköping i datorhjälp i släktforskningen i samarbete med Medborgarskolan. Minst 10 anmälningar erfordras. Tag kontakt med Bo Wistrand tfn 013/129040. Kursen kan om så önskas även ordnas på veckoslut.

NU KAN DU SJÄLV HÅLLA REDA PÅ DEN EGNA SLÄKTEN MED HJÄLP AV HEMDATOR

Tidigare redovisat arbete med att ta fram program till ABC 80 för att hålla reda på uppgifterna om den egna släkten har nu resulterat i att program kan erbjudas medlemmarna. Närmare detaljer framgår av bifogat prospect.

Det har blivit en hel serie av program, som i dag kan klara

- att mata in personuppgifter samt rätta och ändra i de inmatade uppgifterna
- att ta fram släkttavla i tabell- eller trädform och skriva ut densamma
- att ta fram antavla i tabellform och skriva ut densamma.

Dessa program fordrar en ABC 80 med skrivare och flexskiveenhet. För att de som endast har ABC 80 i grundversion, dvs utan skrivare och flexskiveenhet också skall kunna utnyttja programmen har vi tagit fram ett inmatningsprogram för kassetband. Kassetbandet med inmatade uppgifter kan sändas till oss i Linköping, så skall vi hjälpa till att köra ut önskade an- eller släkttavlor.

I SFN nr 4, sid 2 finns beskrivet hur vi på stordator kunde hålla reda på uppgifterna om den egna släkten med bl a framtagning av an- och släkttavlor för utpekade personer. Exempel gavs även på framställda an- och släkttavlor. Det nu för ABC 80 framtagna programsystemet för att hålla reda på den egna släkten ansluter i allt väsentligt till vad man kunde göra på den stora datorn. Med hänsyn till hemdatorns begränsningar ifråga om framför allt minnesutrymme har programmen fått delas upp så att man för hemdatorn får flera, men mindre program. Slutresultaten i form av utskrivna an- och släkttavlor blir dock väsentligen detsamma.

Utförlig programbeskrivning finns framtagna och det är nu möjligt för våra medlemmar att rekvirera önskade program och pröva systemet. Med hänsyn till att det är fråga om kvalificerade program och att föreningen behöver pengar för anskaffning av datorutrustning, i första hand en ABC 80 - när så blir möjligt kompletterad med

flexskiveenhet och skrivare - har vi satt pris på de olika programmen, som vi hoppas inte skall avskräcka någon. Vill man pröva sig fram kan man alltid börja med programmet för inmatning av uppgifter på kassetband och låta föreningen hjälpa till med framtagning och utskrivning av an- och släkttavlor.

Arbetet med framtagning av programsystemet har pågått under hösten under ledning av Lars Blomberg. I arbetet har Sture Bjelkåker, Björn Johansson och Bo Wistrand medverkat.

Vi hoppas i kommande nummer av SFN kunna återkomma med erfarenheter från användning av programmen med exempel.

PO.

+ + + + +

DEMOGRAFISKA DATABASENS BESÖK I LINKÖPING

I höstas - 4 november - besökte representanter för Demografiska Databasen i Umeå Linköping. De som kom var föreståndaren Jan Sundin, produktionschefen Bo Kronborg samt Britt-Inger Puranen och Erik Söderlund. Man ville informera om och få synpunkter på det stora registreringsarbetet gällande Linköpingsregionen som snart skulle påbörjas.

På eftermiddagen hade man samtal med folk från universitetet och andra myndigheter. Landsarkivet i Vadstena hade skickat två deltagare. På kvällen var DIS värd för ett informationsutbyte mellan släkt- och hembygdsforskare i Linköpingstrakten (i fortsättningen = vi) och Demografiska databasen i Umeå.

Deltagandet på kvällen var glädjande stort; ca 45 personer. Jag skall här försöka redovisa delar av vad som avhandlades på det 2½ timme långa mötet.

Inledning

Ordföranden i DIS inledde med några korta ord om bakgrunden till mötet.

Jan Sundin tog sedan över och berättade om Databasens övergripande uppgifter, som innebär att man främst skall förse den så kallade institutionsforskningen med material, men att givetvis även andra får utnyttja det i mån av möjlighet. Man måste alltså komma ihåg att Databasen ej primärt är avsedd för släktforskare.

Bo Kronborg tog sedan vid och redogjorde för hur det går till att föra över uppgifter från kyrkböcker till datorläsbar form. Det sker i fyra steg.

1. Källberedning. Kyrkböckerna går igenom och man upprättar en så kallad källbeskrivning för varje socken. Där anges böckernas kvalitet, om det finns luckor i dem, vad de innehåller och andra speciella och för registreringsarbetet intressanta egenskaper. Förutom att källbeskrivningarna ligger till grund för det fortsatta arbetet så blir de också en slags "varudeklaration" för de slutliga användarna, forskarna.
2. Excerpering sker sedan från böckerna till kort. Man har olika kort för de olika slagen av kyrkböcker och även olika utformning av korten för olika regioner. Kortet för Linköpingsregionen hade just blivit färdiga och förevisades.

Excerperingen är ett stort arbete, som utförs av många personer tillsammans. Därför har man en instruktion, som fastlägger reglerna för den, så att resultatet blir så enhetligt som möjligt.

Därefter gör man en acceptanskottroll, dvs man kontrollerar att excerperingen blivit riktigt gjord. Har den för många fel, så görs den om från början. Kontrollen gör att man kan garantera att antalet fel ligger under en viss nivå, som är acceptabel för den förutsedda användningen - demografisk, historisk och medicinsk forskning. Hundraprocentigt korrekt kan man inte få det, varför släktforskare, som utnyttjar uppgifter inte blint kan lita på dem utan måste kontrollera dem. Det är ju fatalt om en släktforskare får tag i "fel" morfarsfar och sedan bygger resten av antavlan på detta. Om emellertid en historiker får ett fel på 100, så

är det en osäkerhet, som han kan acceptera och leva med, den förvränger inte hans resultat.

3. Sammanställning innebär att man samlar alla korten för en individ till buntar och sätter på en identifikation, som bygger på födelseår och -församling. En normalförsamling ger cirka 50.000 kort, så man förstår att det blir en hel del plock innan man blir klar.

Man arbetar på att försöka få denna fas av registreringen om inte helt datoriserad, så i alla fall datorstödd. Man hoppas att det skall kunna göras för Linköpingsregionen.

4. Registrering på datorläsbart medium sker till sist. För att öka noggrannheten gör man registreringen två gånger av skilda personer och datorn kontrollerar att de två inmatningarna stämmer. Om inte så måste man avgöra, vilken som är den korrekta innan man går vidare. Även vissa logiska kontroller görs; folk kan inte dö innan de föds eller dö två gånger. Dock finns exempel på det sistnämnda; präster i två olika församlingar har antecknat samma person som död.

För närvarande har man 400.000 kort i lager som väntar på att bli inmatade.

För hela verksamheten gäller att man har begränsade resurser och att behandlingen måste göras så ekonomisk som möjligt. Som räkneexempel nämndes att om man skulle registrera alla husförhörslängder i hela landet, men enbart för 1800-talet, så skulle det ta 120 personer 300 år, dvs 36.000 personår.

Registreringen i Linköpingsregionen

Sju församlingar spridda över landet har registrerats och är klara. Det är dock för lite med enstaka församlingar, ty folk flyttar. Därför håller man nu på med Sundsvallsregionen, som år 1900 omfattar 180.000 personer. Man har där cirka 1 miljon händelser, född, död, gift, flyttat osv.

De 35 församlingar i trakten av Linköping, som nu är aktuella, har sam-

ma befolkningsstatistik år 1900 som Sundsvall. Emellertid rör det sig här om över 2 miljoner händelser. Detta sägs bero på att församlingarna här är mindre och flyttningar således oftare medför byte av församling. Dessutom skrivs husförhörslängderna oftare om, 3-5 års intervall mot 10 år i Sundsvall. Det ökade antalet händelser har dock den fördelen att det medför större säkerhet när man följer en viss persons livsöde. Databasen påbörjar i december 1981 excerpering av födelse- längderna. De tas alltid först, eftersom uppgift om födelsen ligger till grund för identifikationsnumret. Först hade man tänkt att börja från 1750 med födelselängderna, men har nu ändrat sig och tar med allt som finns. Det ger tydligen inte så mycket merarbete.

De övriga längderna - vigsel-, död-, och flyttning- samt husförhörslängd - registreras endast för 1800-talet. Husförhörslängderna påbörjas 1984. Hela arbetet beräknas vara klart 1995-96, men de enskilda församlingarna blir klara successivt och kommer då att göras tillgängliga.

Lägesrapporter om hur arbetet fortskrider kan fås från Databasen på begäran. DIS finns på deras adresslista och kommer således att få fortlöpande information.

Som en ytterligare belysning till arbetets omfattning kan nämnas att man kopierar alla böckerna i Vadstena till papper. Det kommer att ta 2½ år med 8 timmars arbetsdag. Man har fått tillstånd att kopiera även de flesta av de "rödmärkta" böckerna, som normalt inte tas fram till forskarsalen pga att de är i dåligt skick. Anledningen till att man inte gör papperskopior från mikrofilm, vilket är tekniskt möjligt, är att kvaliteten blir sämre. Kopiorna binds in och efter excerpering förvaras de i Umeå, tillgängliga för forskare att kontrollera uppgifter i.

Varför man har valt just Linköpingsregionen sades inte direkt, men det nämndes att kyrkboksmaterialet var förträffligt här, både vad beträffar kvaliteten och fullständigheten, dvs få böcker saknas.

På en fråga om vad som händer om längder saknas svarade man från Databasen att man försöker återskapa dessa med hjälp av uppgifter från

föregående och efterföljande längder. Man tar också hjälp av andra källor såsom mantalslängder och jordeböcker. Resultatet blir en delvis rekonstruerad längd. Detta gäller husförhörslängder. Födelse- och dödlängder måste vara mycket svårare att återskapa.

Samarbete mellan Databasen och Linköpingsregionen.

Samarbete gällande det förestående registreringsarbetet diskuteras. Jan Sundin angav ett flertal områden där släkt- och hembygdsforskare kan bidra.

1. Då födelselängderna efterhand blir klara, hur skall de göras tillgängliga för oss? Synpunkter på medium (papper, mikrofiche, dator) liksom på utformningen av registren vill Databasen ha. Vilka sökbegrepp är bäst osv. Man kan gärna skriva till Databasen och tala om ifall man har någon idé.
2. Vi kan bidra med att registrera kringliggande källor. Det kan vara delar av ministerialböckerna, som ligger utanför den tid Databasen tar hand om eller helt andra typer av källor. Detta kan då bli som ett kompliment till Databasen.
3. Om någon har register över speciella områden i tid eller rum, så kan man informera Databasen om detta. Man kan också ange om man är villig att släppa in forskare att se på dem. Databasen noterar då detta tillsammans med sitt material.
4. Man är klart intresserad av att hålla kontakt inte bara med universitetsfolk ("ty de är inte så många") utan också med oss. Databasen vill gärna ge något tillbaka till regionen. Jämför Söråkerskonferensen i Sundsvall.
5. Om vi har litteratur som rör regionen kan vi meddela Databasen. De gör förteckningar över vad som finns.
6. Lokalhistoriker som behandlar en fastighet, en by, en socken eller ett område kan

ha spännande material, som kan hjälpa Databasen.

7. I skolan pågår en lavinartad tillväxt av intresset. Här kan Databasen och vi hjälpas åt att fylla datorerna med åskådningsmaterial. Släktforskarna har säkert mycket intressant att bidra med.

Spädbarnsdödligheten i Nedertorneå.

Jan Sundin berättade sedan om hur man utnyttjat Databasen för att undersöka spädbarnsdödlighetens orsaker i Nedertorneå (Se SFN nr 7).

Han framhöll hur man med databasens hjälp kan laborera med olika hypoteser och testa dem, hur man kan få fram kartor och tabeller med liten manuell insats. Med datorns hjälp kan man leta sig fram till orsakssambanden; i det här fallet att frånvaron av amning medförde stor spädbarnsdödlighet under första levnadsåret.

Men det är viktigt att komma ihåg att datorn bara är ett redskap, fritar inte forskaren från att tänka själv och dra nytta av skrivna källor, som i det här fallet provinsialläkarens rapporter.

I det här sammanhanget påpekades att prästernas statistik över församlingen, som upprättades vart 3:e år under 1700-talet och senare vart 5:e, med fördel kan utnyttjas för att ge värdefull omgivningsinformation.

Avhandlingen om spädbarnsdödligheten finns i Skolöverstyrelsens rapportserie i A5-format, skolorna kanske får den. I övrigt hänvisades vi till den bibliografi, som finns i Databasens verksamhetsberättelse.

Diverse

Fråga: Har Databasen haft kontakt med mormonerna i Salt Lake City ?

Svar: Ja, något, men ej på de sista 2-3 åren.

Fråga: Var kommer terminaler att finnas ?

Svar: Vi förutser ett stort uppsving i antalet terminaler de närmaste 10 åren. De kommer att finnas vid högskolor, arkiv, bibliotek osv. Inom kort upprättas ett universitetsdatanät, som kopplar ihop universitetet i Sverige och

även Televerket kommer så småningom med ett som man kallar Teletex. Att ta upplysningar via dator ur Databasen i Umeå kommer dock alltid att vara rätt kostsamt. Som exempel kan nämnas att för de 300 miljoner tecken, som finns lagrade idag så betalar Databasen 250.000 kr per år till Umeå Universitets Datacentral Umdac. Man överväger därför att skaffa sig en egen dator, för att få ner kostnaderna något.

Fråga: Har Databasen någonsin utnyttjats för ren släktforskning ?

Svar: Nej, men det finns exempel på en person som gjort en avhandling om en person och hans familj ur historisk och social synvinkel. Här ingår förstås en del släktforskning. Just sådan forskning ser man från Databasens sida gärna att man gör mer av. Varje persons historia är ett bidrag till kunskapen om denna tid.

Demonstration

Under kvällens lopp ordnades visning i att utnyttja Databasens dator. Det skedde i grupper om tio personer åt gången. Man hade två skrivande terminaler av typen Silent, som via telefon stod i förbindelse med Umdac. Här kunde man då leta efter personer i Databasen på sätt som tidigare redovisats i Släkt-Forskar-Nytt. Dessvärre stängdes Umdac redan kl 8, varför de senare grupperna endast fick se utskriften på papper.

Till sist

hade kvällen blivit sen och Databasens representanter avtackades för sin medverkan och den myckna information vi hade fått och mötet avslutades.

LBg.

+ + + + +

PERSONREGISTER TILL 1700-TALETS
KYRKBÖCKER FRÅN LINKÖPINGSREGIONEN ?

Med ledning av vad som framkom vid Databasens besök, skulle det kunna vara rimligt om vi här i Linköpings-trakten satsar på personregister till 1700-talets kyrkböcker. Detta skulle väl komplettera Databasens arbete med 1800-talet. Vi skulle kunna komplettera de födelselängdsutdrag, som Databasen gör med faderuppgifter samt med vigsel- och döduppgifter och sedan ta fram personregister av samma typ som för Dals Ed och Töftedal. För att kunna göra detta erfordras dels registreringsutrustning och dels pengar för datorkörningarna. Jag hoppas intresserade kan träffas fram på våren och diskutera detta och övriga punkter för samarbete mellan Databasen och oss i Linköpingsregionen, som drogs upp vid mötet. Vi skall försöka sända ut en kallelse. Som en förberedelse har vi tillskrivit Westman-Wernerska fonden och ansökt om bidrag för en registrering.

PO

+ + + + +

SLÄKTFORSKNING I FÖRBUNDSREPUBLICEN
TYSKLAND

Vid besök i München nyligen fick jag tillfälle att titta upp till den Bayerska motsvarigheten till GF, nämligen "Bayerischen Landesvereins für Familienkunde" och fick därvid en del uppgifter om västtysk släktforskning.

Den bayerska föreningen omfattar hela delstaten Bayern (ca 10 milj invånare). Föreningen har lokalavdelningar i München, Augsburg, Neuburg (Donau) och Regensburg. Totalt har man 680 medlemmar. Man ger ut ett medlemsblad "Blätter des Bayerischen Landesvereins für Familienkunde". Föreningen har ett rum i "Hauptstaatsarchiv" på Ludwigsstrasse 14 (Bayerns motsvarighet till vårt riksarkiv). Här finns föreningens samlingar och härifrån sköts föreningsangelägenheterna. Rummet var till bristningsgränsen överfullt. Man har öppet varje torsdag under arbetstid och i övrigt efter överenskommelse per

telefon.

Medlemsbladet är tryckt och utkommer 3 gånger om året. Augustinumret för i år (44de årgången) omfattar 36 sidor jämte omslag och är till formatet något större än A5. Innehållet domineras av två artiklar. De upptar tillsammans 31 sidor. Den ena innehåller namnförteckningar från vissa arkivhandlingar från 1650 och 1750. Den andra artikeln ger ägarlängder för gårdarna i en församling från 1500-talet in på vår egen tid.

Den lokala verksamheten i München omfattar föredrag samt arbets- och frågeaftnar. Detta annonseras i ett blad "Mitteilungen der Bezirkgruppe München des Bayerischen Landesvereins für Familienkunde". Höstens program omfattar 4 föredrags- och en arbetsafton. Herr Raimar tar i ett föredrag upp sin genealogiska forskning - antavla - , herr Tomasschewski, som leder verksamheten avseende katolska kyrkböcker i Tyskland tar upp vilka uppgifter den centrala katolska kyrkboksförvaltningen har beträffande de som fördrivits från sina hemorter, herr Miedaner berättar om sin släkt och herr Brüchl om familjära, yrkesmässiga och allmänmänskliga förhållanden i våra bondeförfäders liv. Samtliga föredragshållare är från München. Av den lokala gruppens blad från september 1981 framgår att man tillsatt en arbetsgrupp för att få fram lokal och även pengar för lokalavdelningens arbete.

Vid besöket på föreningslokalen uppvisade man glatt ett nummer av GF-Aktuellt när jag berättade att jag var från Sverige. Man hade tidigare haft besök av enstaka svenskar - fru Dalhede nämndes - och hade två svenska medlemmar - Dalhede och Hintze.

Totalt finns i förbundsrepubliken 46 släktforskarföreningar. De flesta är liksom den bayerska bundna till ett visst geografiskt område t e Niedersächsischer Landesverein für Familienkunde (Hannover) och Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde (Köln).

Några föreningar - tre - är bundna till företag och ingår i fritidsaktiviteterna vid respektive företag. Vid tyska järnvägen (Bundesbahn) finns förutom fritidsgrupper för schack, amatörradio mm en grupp för släktforskning, "Die Gruppe für Familien und Wappenkunde im Bundesbahn Sozialwerk" (Frankfurt am Main). Sådana släktforskningsföreningar finns också vid patentverket (Patentamt) i München och vid Siemens.

De flesta släktforskningsföreningarna har egna tidskrifter. Den Bayeriska föreningens har redan nämnts. Västtyska föreningen har "Mitteilung der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde" och järnvägsföreningen har "des Eisenbahner Genealoge".

I Neustadt/Aisch ges ut en tidskrift "Genealogie, Deutschen Zeitschrift für Familienkunde", som nu är inne på sin 30de årgång. Sex gånger om året kommer en liten skrift ut; "Familienkundliche Nachrichten". Den innehåller huvudsakligen efterlysningar. I skriften förekommer också annonser. I efterlysningarna utlovas ibland belöningar till dem som kan lämna uppgifter.

För släktforskarföreningarna finns ett samarbetsorgan "Deutsche Arbeitsgemeinschaft Genealogischer Verbände" med säte i München. Denna organisation inbjuder till en genealogdag en gång om året. 1981 års genealogdag var den 33e i ordningen och ägde rum i Hannover 11-14 september (fredag till måndag). Programmet omfattade förutom överläggningar föredrag, samkväm, visningar och utflykter. Härutöver möttes vissa grupper såsom "Arbeitsgemeinschaft für ostdeutscher Familienforscher", "Arbeitsgemeinschaft für mitteldeutscher Familienforschung" och heraldiker. Som höjdpunkt hade man en bankett med mat enligt recept från 1578 och med servering, underhållning och allt tidstypiskt. Det var elever och lärare från "Staatlichen Hochschule für Musik und Theater" i Hannover, som hjälpte till med detta.

Men hur släktforskar man då i förbundsrepubliken? Något uttömmande svar kan jag självfallet inte ge efter detta korta besök, men några intryck har jag fått. Liksom hos oss är kyrkböckerna grunden i släktforskningen. Dessa kan uppsökas lokalt i församlingarna, varje "Pfarrhaus" har i sitt "Pfarrarchiv" en

uppsättning kyrkböcker för sin församling från de senaste 100 åren och i en del fall även från äldsta tid. Kyrkböcker finns också centralt. I Bayern kan man finna samtliga kyrkböcker för protestantiska (evangeliska) församlingar samlade i Nürnberg medan de katolska församlingarnas måste sökas i respektive biskopssäte, t e München, Augsburg, Regensburg och Passau.

Någon filmförmedling via biblioteken som hos oss förekommer inte. De bibliotek (Stadtsbüchereien), som jag besökte hade knappast ens någon genealogisk litteratur. Vid stadsbiblioteket i Trier förvaras dock enligt uppgift stadsförsamlingarnas samtliga kyrkböcker fram till 1798.

I en 1977 utkommen förteckning över kyrkböcker i den tidigare Rhenprovinsen utgiven av Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde omnämns mikrofilm bara på två ställen. På det ena anges att alla gamla kyrkböcker i vissa arkiv skall filmas. På det andra anges att en stor mikrofilmssamling gällande västtyska kyrkböcker finns i Düsseldorf statsarkiv men att filmerna är så sköra att de ej får användas. Mormonfilm i den omfattning vi är vana vid synes inte finnas. Som enskild släktforskare lär man kunna låna filmer från en central i Frankfurt am Main.

Vid arkiv såsom Bayeriska statsarkivet och Münchens stadsarkiv förekommer mycket få besök av släktforskare.

Avgifter (Gebühr) tas i allmänhet ut för att få uppgifter ur kyrkoarkiv.

Datorhjälp i släktforskningen har åter börjat tas upp i förbundsrepubliken (SFN nr 4 s 18). Vid årets genealogdag tog ordföranden i järnvägsmännens släktforskarförening upp ämnet. Han har även skrivit "tankar om användning av datorer för släktforskning" i tidskriften Genealogie nr 8 år 1981 (s 625-639). I tidskriften "Mitteilungen der

Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde" nr 3 för 1981 skriver Hans Herrman Russ om uppbyggnad av en genealogisk databank, vilken artikel kommer med fortsättning i nr 4. Den kommer senare att tas upp separat här i SFN. Vid genealogdagen 1978 kom man fram till att genealogiska uppgifter var så svåra att behandla med datorer att kostnaden skulle bli oöverkomlig. Nu har man tydligen ändrat åsikt i frågan.

PO

+ + + + +

TYSKA GENEALOGISKA TIDSKRIFTER PÅ KB

Vid Kungliga biblioteket i Stockholm finns i tidskriftssalen följande tyska genealogiska tidskrifter tillgängliga:

"Mitteldeutscher Familienkunde". Den är utgiven i samarbete med Mitteldeutscher Familienforschung eV av Gerhard Gessner. Förlag är Degener & Co, D 8530 Neustadt/Aisch. Skriften utkommer med 4 nummer om året.

"Genealogie Deutsche Zeitschrift für Familienkunde". Skriften är organ för "Arbeitsgemeinschaft genealogischer Verbände" och "der Abteilung Genealogie und Heraldik in Gesamtverein der Deutschen Geschichts- und Altertumsvereine". Även denna skrift är utgiven av Gerhard Gessner på förlag Degener & Co.

PO

+ + + + +

REGISTERFRAMTAGNING - DAGSLÄGET

I nr 7 av vårt medlemsblad redovisas vår syn på personregisterframtagning till kyrkoarkivalier.

Vår metod för framtagning av personregister till kyrkoarkivalier är nu så utprovad - register till 3 kyrkböcker har framtagits omfattande ca 35000 rader (namn) - att det

är dags att försöka bredda verksamheten. För detta behövs hjälp med arbetet att registrera uppgifterna i kyrkoarkivalierna samt utrustning för registreringen i form av hemdator och läsapparat för mikrofilm (fiche) och pengar till sorteringen till register på stordator och ficheframtagningen. Förra året sände vi därför ut förfrågningar till släktforskarföreningar och arkiv samt till Statens Kulturråd och Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning jämte Linköpings kommun för att efterhöra intresse och möjligheter att få bidrag till verksamheten. Vi har fått avböjande svar från Statens Kulturråd med hänvisning till Delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning, avslag på vår begäran från den senare och ännu inget svar från Linköpings kommun.

Svaren från släktforskarföreningarna och arkiven redovisas på annan plats. Det är få svar, som vi fått från släktforskarföreningarna. Svaren har varit allmänt positiva men man har inte utlovat något bidrag i form av arbete eller ekonomiskt stöd. Genealogiska föreningen har dock lovat oss att få ge information om projektet och annonsera i deras publikationer. Skelleftebygdens släktforskare har lovat abonnera på de fiche vi tar fram med register gällande kyrkoarkivalier för övre Norrland.

Av de arkiv som svarat har landsarkiven i Göteborg och Uppsala svarat mycket positivt. Båda vill abonnera på våra fiche från deras respektive område. Några bidrag till inläsningsarbetet, till utrustning eller till datorkörningar och ficheframtagning kan man dock inte utlova.

En förfrågan till Riksarkivet sändes före förfrågningarna till landsarkiven. I sin svarsskrivelse säger Riksarkivet att man är beredd att stödja verksamheten om tillräcklig kvalitet kan åstadkommas på registren (Se SFN nr 8)

Det finns alltså positiva inslag i de svar vi fått om än ingen väg- at helhjärtat stödja oss. Mest

allvarligt är om de uteblivna svaren från släktforskarna innebär att man saknar intresse för personregister till kyrkböcker. Har släktforskarna inget behov av sådana register försvinner förutsättningarna för vår verksamhet på detta område. Det blir då endast fråga om att skydda arkivalierna från förslitning och därmed en ren arkivangelägenhet. Jag har dock personligen haft mycken hjälp av våra personregister och de som utnyttjat dem har varit mycket positiva. Allmänna attityden - som jag har uppfattat den - är att personregister är bra. Det gäller dock att de är så bra, att man vill offra något för att få dem.

Uteblivna svar kan bero på att man vet för litet om registren och deras framtagning. Vi har dock hållit på i två år och på olika sätt försökt berätta om registren. De första framtagna exemplaren av våra personregister på fiche sändes dessutom till redaktörerna för Släkt och Hävd och GUT samt till några andra mera kända släktforskare för att få någon form av granskning och recension. Men intresset var tydligen alltför lågt för att åstadkomma någon reaktion. Det är snart två år sedan nu. Släktforskarna har på många håll ingen vana att arbeta med personregister till kyrkoarkivalier eftersom sådana på många ställen knappast finns. I Östergötland t e finns inte ett enda sådant personregister. Man vet kanske därför inte vad man går miste om. Man har inte heller sett de register vi tagit fram och vet därför inte heller vad som går att åstadkomma ifråga om register idag. Man vet inte heller vad övergången till datorer betyder för att underlätta registerframtagningen.

En annan orsak till uteblivna svar kan vara att man går och hoppas på mormonregistren. Mormonerna skall göra allt arbete åt oss och släktforskarna här hemma skall endast njuta frukterna. Vi har börjat granska mormonernas register för att få bättre kunskap om dem. Några uppgifter finns bl a i detta nummer av SFN. Det är fullt klart att mormonernas register ännu bara gäller en liten del - ett par procent - av samtliga kyrkoarkivalier i perioden fram till 1860. Det är missvisande att säga att 350-400 av våra

2600 församlingar är klara när registren bara gäller enstaka år för en del församlingar, i några fall bara ett år. Man har vidare problemen med å, ä och ö i registren. I bland är det svårt och ibland omöjligt att avgöra vilken bokstav det skall vara. Man får vidare bara en enkel registeruppställning, som dessutom innehåller flera kolumner med för oss helt ointressanta uppgifter. Gårdsorienterade personregister och make-maka register mm saknas. Vidare saknas alla dödlängdsuppgifter samt faddrar. Det är också osäkert om vi kommer att få tillgång till detta material på magnetband, så att vi så småningom skall kunna utnyttja det för släktforskarnas egna databaser. Troligen saknas fast tidsplan för mormonernas fortsatta framtagning av dessa register, då de helt grundar sig på frivilliga insatser. Gissningar på tio år för att färdigställa registreringen kan visa sig vara fromma förhoppningar.

Som motiv för att ligga lågt har också angivits demografiska databasernas arbete här i landet. Men dessa behandlar enbart 1800-talsmaterial och inget på 1700-talet förutom de födelseuppgifter som kan behövas till 1800-talsmaterialet. Några faddrar har de heller icke med. Och det kommer med nuvarande takt att ta årtionden innan de får någon större täckning. Den takt som församlingar hittills behandlats rör sig om högst 2 församlingar per år. Och med 2600 församlingar här i landet kommer det att ta många år innan de blir färdiga om man inte ändrar målsättning eller framtagningsmetod.

Ett annat motiv som anförs för att ligga lågt är materialets stora omfattning. Som jag ser det är detta inget motiv mot arbetet, snarare tvärtom, eftersom arbetet är omfattande är det viktigt att snart komma igång om något skall bli gjort. Man kan dessutom göra avgränsningar och formulera delmål. Släktforskarna har en bra metod för registerframtagning och är dessutom många vilket ger möjlighet att arbeta på många täter.

Detta är alltså läget:

Vi har inte blivit utlovade någon hjälp med registreringsarbetet.

Vi har inte fått bidrag till någon hemdatorutrustning

Vi har inte fått ekonomiskt bidrag till erforderliga körningar på stordator och ficheframtagning.

Däremot har vår verksamhet mötts med positivt intresse från flera håll, både från släktforskarföreningar och arkiv. Vi har också blivit utlovade abonnemang på våra fiche från ett par håll och från Riksarkivet stöd om våra register får tillräcklig kvalitet.

Vilken skall då bli vår handlingslinje ?

Skall vi lägga ner verksamheten i brist på stöd eller skall vi fortsätta försöken att få stöd och under tiden informera och ta fram register i mindre skala ? Metoden för registerframtagning har inneboende möjligheter som förr eller senare kommer att komma till sin rätt. Det finns därför anledning att t v välja det senare alternativet.

Vi kommer alltså att fortsätta ett tag till och försöka informera om register - utställning, föredrag och visningar samt artiklar - och ytterligare försöka få fram stöd för verksamheten; riksarkivets utlovade stöd ger förhoppningar men även andra möjligheter kan finnas. Ett större medlemsantal och större försäljning av framtagna fiche skulle bidra till bättre stadga åt verksamheten. En början till fortsatt framtagning är kanske ET släktförenings konkreta planer på registerframtagning redovisat på annan plats. Det arbetet har redan påbörjats. Möjligheter att få hjälp av frivillig arbetskraft skall prövas. Kanske kan det komma fler föreningar eller enskilda med projekt liknande det ET släktförening redovisat ?

Men grunden för ett fortsatt arbete är att släktforskarna har behov av personregister till kyrkoarkivalier och är villiga att offra något för att få dem. Finns detta behov ? Är man villig att offra något ?

VÅR FÖRFRÅGAN TILL ARKIV OCH SLÄKTFORSKARFÖRENINGAR OM STÖD FÖR FRAMTAGNING AV PERSONREGISTER TILL KYRKOARKIVALIER

I början av september förra året sände vi ut en förfrågan om vilket stöd vår förening kunde påräkna för framtagning av personregister till kyrkoarkivalier. Förfrågan riktades dels till ett antal släktforskarföreningar och dels till våra arkiv. Till Riksarkivet hade redan något tidigare (förra sommaren) sänts en särskild förfrågan. Svaret på den senare har redovisats i SFN nr 8.

Motivet för släktforskarföreningarna att stödja framtagning av personregister till kyrkoarkivalier ligger i släktforskarnas behov av register i sin forskning. Motivet för arkiven att bidra till verksamheten ligger i deras önskan att skydda sina mest frekventerade arkivalier - kyrkoarkivalierna - från förslitning. Register bidrar till att minska bläddringsslitaget (Se SFN nr 3 sid 27).

Förfrågan sändes till 28 släktforskarföreningar. Skriftliga svar har endast erhållits från två, Genealogiska föreningen i Stockholm och föreningen Skelleftebygdens släktforskare. Muntlig kontakt har ägt rum med ytterligare fyra. Övriga har ännu inte avhörtts.

Genealogiska föreningen i Stockholm säger i sitt svar att man "hittills inte sett det som en uppgift att ta fram eller medverka i arbete med register av det slag som här avses. Även om sådana register är värdefulla för släktforskaren, anser vi att arbetet är så stort, att det vida överstiger vad vår förening kan ta på sig". Man hänvisar sedan till normernas pågående arbeten och till arbetena vid demografiska och historiska databaserna här i Sverige som skäl till att nu inte lägga ner för stor möda på dessa personregister. Som skäl anges också att man hittills inte disponerat lämplig dator och att den man nu anskaffat (ABC 800) i första hand avses för andra uppgifter.

Efter dessa inledande ord sägs i GF skrivelse att man gärna ställer utrymme till förfogande i sina publikationer för information om projektet och för annonsering efter frivilliga medverkande. Beroende på gensvar kan man sedan tänka sig grupper i Stockholm eller Uppsalaområdena för arbete med lämpligt arkivmaterial. Stöd i andra former vill man inte nu ta ställning till utan vill först ha mera preciserade planer. Man vill vara övertygad om att tillräckligt många av medlemmarna skall få ett påtagligt utbyte innan man är beredd att satsa medel ur föreningens tillgångar.

Skellefteåbygdens släktforskare säger i sin skrivelse att man mycket gärna skulle vilja bidra till att öka det magra registerbeståndet inom deras geografiska verksamhetsområde. För dagen har man inte så stora möjligheter, då deras unga förening inte har hunnit bygga upp några ekonomiska reserver, inte har tillgång till någon hemdator och än så länge inte har rutinerade "läsare" med ledig tid. Man vill dock hålla frågan vid liv och hoppas att hindren så småningom kan övervinnas. Man vill gärna ha abonnemang på de fiche med register, som kan komma att tas fram för församlingar i övre Norrland (AC, BD, Y och Z län).

Muntlig kontakt har förevarit med GU, ÖGF, Södertälje släktforskarförening och Sällskapet Ane Finnveden. I ÖGF har diskuterats abonnemang på samtliga fiche med personregister som tas fram, men man har skjutit på beslut från sammanträde till sammanträde.

Förfrågan sändes också till tio arkiv samt emigrantregistret i Karlstad och emigrantinstitutet i Växjö. Från fyra av dessa, landsarkiven i Göteborg, Uppsala, Visby och Östersund har skriftliga svar erhållits. Muntlig kontakt har därutöver ägt rum med landsarkivet i Vadstena. Övriga har ännu inte hörts av.

Landsarkivet i Göteborg säger i sin skrivelse att man gärna vill stödja vår verksamhet genom att abonnera på de registerfiche, som kan tänkas bli producerade genom vår förening gällande församlingar inom landsarkivets område. Med hänsyn till nuvarande resurser är detta den form man bedömer det möjligt stödja verksamheten. Vid senare muntlig kontakt har uttryckts intresse för demonstration av framtagningsmetoden.

Från landsarkivet i Uppsala skriver landsarkivarie Berg att han är mycket intresserad av registerarbetet och personligen anser att det kan komma såväl många forskare till godo som även arkiven som sådana, beträffande de senare inte minst genom att det är vår erfarenhet att ett gott registerbestånd bidrager till att minska slitaget på volymer och förmodligen även bruksfilm. Några möjligheter för landsarkivet i Uppsala att bidra till arbetet genom att anskaffa hemdatorer eller till del bekosta dylika finns tyvärr inte. Ej heller finns här någon arbetskraft, som skulle kunna hjälpa till med inläsning av uppgifter ur kyrkoböcker. Däremot skulle ett abonnemang på personregister åtminstone för de län, som ingår i landsarkivdistriktet vara möjligt för landsarkivet.

Landsarkivet i Östersund är inte lika positiv i sitt svar. Man säger sig sakna resurser för vidare bearbetning av redan framtagna register och kan heller inte ge något stöd för utrustning till vår förening. Man anser det vara en användning av medlen som statens revisorer knappast skulle godta.

Landsarkivet i Visby svarar i sin skrivelse inte direkt på våra frågor utan säger endast att man är intresserad av information om vår verksamhet, översänder ett vid landsarkivet framtaget PM om hjälp av ADB-teknik vid i landsarkivet bedrivna registreringsarbeten och vill ha synpunkter på detta samt tar upp mormonregistren.

Från landsarkivet i Vadstena har uttryckts intresse för demonstration av vår metod men mer har det inte blivit.

Vi får varmt tacka för de svar vi fått och försöka ta vara på det positiva i dem.

PO

+ + + + +

ET SLÄKTFÖRENING PLANERAR FRAMTAGNING AV PERSONREGISTER TILL KYRKOARKIVALIER

LANDSARKIVEN I GÖTEBORG OCH ÖSTERSUND HAR TAGIT FRAM FLER REGISTER ÄN ÖVRIGA ARKIV TILLSAMMANS

ET släktförening, som var med redan vid försöksframtagningen av personregister med datorhjälp (Dals Eds födelselängd 1706-25) har preliminärt planer på att för sina behov ta fram personregister till ett antal kyrkoarkivalier för församlingar i Dalsland. Det gäller församlingar i Vedbo och Tössbo härad. Totalt omfattar planerna omkring 2000 församlingslängdsår.

ET släktförening kommer att svara för inmatningen av personuppgifterna från längderna på kassetband och rättning av desamma. Kassetbanden med rättade uppgifter överlämnas sedan till DIS för sortering på stordator till önskade personregister. DIS kan inte längre stå för kostnaderna för körningarna på stordator och ficheframtagning utan detta får ET släktförening stå för. Inga bidrag har som tidigare nämnts ännu kunnat erhållas för sådan framtagning från något håll. Genom överenskommelse mellan DIS och ET släktförening möjliggörs att framtagna fiche kommer att kunna köpas från DIS.

Inmatningen av uppgifterna är ett stort arbete. Då resultaten - de färdiga registren - bör kunna vara av stort värde inte enbart för ET släktförening utan även för många andra som forskar i berörda socknar hoppas ET släktförening att intresserade, som vill hjälpa till med inmatningen och rättningen av de inmatade uppgifterna ger sig till känna. Kanske går det att ordna inmatningsaftnar här i Linköping under våren eller i Åmål till sommaren.

De församlingsböcker det gäller är följande:

Vedbo härad:

- Dals Ed C2 (påbörjad)
- Rölanda C1, C2 och C3
- Gesäter C1
- Nössemark C1

Tössbo härad:

- Tösse C1, C2, C3 och C4
- Tydje C1, C2 och C3
- Ånimskog C1, C2 och C3.

PO.

* * * * *

Totalt har vid arkiven tagits fram fram personregister till kyrkböcker svarande mot 70.500 församlingslängdsår, vilket framgår av SFN nr 3 med komplettering för Uppsala i nr 5. Listan har följande utseende:

Arkivet i	Församlingslängdsår
Östersund	24862
Göteborg	16343
Eskilstuna	9777
Malmö	9232
Stockholm	5043
Härnösand	3685
Lund	617
Vadstena	474
Visby	451
Uppsala	44
<hr/>	
Summa	70528

Vid landsarkiven i Härnösand, Lund och Visby pågår framtagna och siffrorna kan ha ökat något under 1981.

Det är således stora olikheter mellan arkiven. Landsarkiven i Göteborg och Östersund har tagit fram fler register än övriga arkiv tillsammans.

PO.

Anm. En genomgång gällande 7 år i en födelselängd ger 7 församlingslängdsår. Har tillika en lika lång genomgång gjorts för 7 år av vigsel-längden och 7 år av födelse-längden i en annan församling fås totalt 21 församlingslängdsår.

* * * * *

ÄR FRAMTAGNING AV PERSONREGISTER TILL KYRKBOKSMATERIALET EN OMÖJLIG UPPGIFT ?

För att få en uppfattning om storleken på det kyrkboksmaterial, för vilket personregister skulle behöva tas fram har antagits att

antalet församlingar är 2600 och att dessa har material från år 1700 till 1860 för registrering. Perioden 1860 och framåt tas ej med i denna överslagsberäkning, då befintliga register ofta sluta 1860. Under 1700-talet har antagits att födelse-, vigsel- och dödlängd finns. Husförhörslängder tillkommer från år 1800.

Med dessa antaganden får man att för 1700-talet finns 780.000 församlingslängdsår (2600x100x3) att ta fram personregister till och för perioden 1800-1860 624.000 församlingslängdsår. Tillsammans utgör detta 1.404.000 församlingslängdsår, av vilka 70.528 eller ca 5 % idag är personregistrerade genom arkivens försorg. En stor del återstår således.

En första uppskattning av erforderlig registreringstid skulle kunna fås med utgångspunkt från uppgifterna i SFN nr 5 om registreringstiden för Töftedals första kyrkbok. Kyrkboken omfattar födelse-, vigsel- och dödlängd under en 60-årsperiod, dvs för 180 församlingslängdsår. För registreringen anges åtgå 70 timmar och för rättning lika mycket, dvs totalt 140 timmar eller 0,78 timmar per församlingslängdsår. Om denna siffra är representativ - vilket jag naturligtvis inte vet - skulle vid begränsning till 1700-talets 780.000 församlingslängdsår åtgå 608.400 timmar. Om 100 släktforskare offrade 600 timmar var - och erforderlig utrustning finns - skulle 1700-talets kyrkböcker snart vara klara. DIS har idag tagit fram personregister till motsvarande 495 församlingslängdsår. FF släktföreningar påbörjat register till ytterligare 165 år och har ytterligare bortåt 2000 år i planerna. Totalt blir detta ca 2700 församlingslängdsår. 1700-talets 780.000 församlingslängdsår skulle motsvara 289 sådana insatser.

Man kan fundera vidare över hur pass riktiga de olika antagandena är, men jag tycker att de redovisade siffrorna visar att uppgiften inte är helt omöjlig. Men frågan är naturligtvis vilken motivation som finns för att göra detta; vilket intresse har släktforskarna för personregister till kyrkböckerna

och vilket intresse har arkiven för att genom register skydda arkivalierna ?

PO

+ + + + +

MER OM MORMONREGISTREN

HUR FÖRDELAR SIG LÄNGDGENOMGÅNGARNA PÅ OLIKA LÄN ?

I nr 6 av vårt medlemsblad fanns en förteckning som grovt visade vilket utrymme på fichen de olika länen upptog. För att få överensstämmelse med det sätt på vilket personregister tidigare redovisats har en motsvarande genomgång gjorts och omfattningen redovisats för varje län uttryckt i församlingslängdsår. Som underlag har använts i nästa artikel nämnd förteckning över församlingar och längder med genomgångna år angivna.

Undersökningen visar att underlaget till registren hämtats ur längder svarande mot totalt 48.000 församlingslängdsår. Underlaget har varit något större för födelselängderna än vigsellängderna - 25800 mot 22100 år.

Fördelningen på olika län framgår av nedanstående uppställning, där Malmöhus och Jämtlands län toppar listan.

Län	Församlingslängdsår
Malmöhus	14605
Jämtland	7972
Kristianstad	3488
Älvsborg	3301
Göteborg o Bohus	2935
Gotland	2198
Halland	1774
Värmland	1677
Östergötland	1511
Jönköping	1388
Uppsala	1108
Gävleborg	958
Södermanland	920
Örebro	866
Blekinge	683
Norrbottn	664
Skaraborg	664
Kopparberg	543
Kalmar	391
Kronoberg	179
Stockholm	151
Västmanland	29

Slutsumman lyder på 47955 år.

Som regel är siffrorna lika stora för födelse- och vigsellängder för samma län. I Jämtland finns dock en markant övervikt för födelse- längd medan det i Malmöhus län finns en övervikt för vigsellängd.

PO

+ + + + + + + + + +

MER OM MORMONREGISTREN

VILKEN TID OMFATTAR LÄNGDGENOM- GÅNGARNA ?

I nr 7 av vårt medlemsblad publicerades en lista på de församlingar, som i mormonregistren hade uppgifter som fått beteckningen systematiskt (kontrollerat) framtagna ur församlingslängder. Redan då var det klart att man långtifrån alltid gått igenom församlingslängden (födelse- resp vigsellängd) från den första kyrkboken till kyrkboken för senare delen av 1800-talet. Detta bekräftades genom stickprov - namn som borde funnits kunde inte återfinnas.

För att få ett bättre grepp om hur långa tidsperioder genomgångarna gällt har jag undersökt uppgifterna i en förteckning - lånad från Genealogiska föreningen - där årtalet för början och slutet av en genomgång framgått. Förteckningen förefaller vara av ett senare datum än de register vår förening har fått. Den har därför troligen med uppgifter ur senare genomgångna längder. Använder vi denna förteckning bör vi därför få samma tidsperioder eller något längre/ fler än som legat till underlag för de register vi fått.

Av den genomförda undersökningen framgår klart att den kontrollerade genomgången ofta bara gällt en kortare tidsperiod - 50 till 60 år (medianvärde). Spridningen är stor. Den kortaste tidsperioden är ett år medan den längsta är något över 200 år. För 98 församlingar har genomgången av födelselängden gällt en tidsperiod överstigande 100 år medan för 154 församlingar genomgången gällt högst 49 år. Grovt angivet har 1/3 av församlingarna haft en genomgången längd på mindre än 50 år, 1/3 på mellan 50 och 100 år och 1/3 över 100 år.

Färre församlingar har fått vigsellängden genomgången än födelselängden. Några få församlingar har endast fått vigsellängden genomgången.

Resultatet av undersökningen visas i följande tabell. Tidsperioderna är här ordnade i grupper 1-9 år, 10-24 år etc.

Tidsperiod år	Procentuell andel församlingar med längd genomgången för i resp intervall angivna år.		
	Födelse- längd	Vigsel- längd	Båda
1-9	4	4	4
10-24	13	9	11
25-49	26	26	26
50-74	20	21	20
75-99	10	13	11
100-149	15	14	15
150-199	12	14	13
200-249	0	0	0
Antal förs.		360	294

Av tabellen framgår t e att för 4 % av församlingarna har genomgången haft en omfattning av mellan 1 och 9 år för både födelse- och vigsellängd. 43 % (4+13+26) av församlingarna har haft födelselängdsgenomgång på 49 år eller mindre.

Som exempel på vilka tidsperioder som genomgången gällt i några församlingar redovisas nedan uppgifterna för församlingarna i Älvsborgs län.

Alingsås	Gärdhem
FV 1688-1860	F 1688-1779
	V 1688-1750
Alingsås landsfs	Hemsjö
F 1805-50	FV 1688-1767
V 1844-61	
Bredared	Hyssna
FV 1688-1723	F 1681-1750
	V 1690-1750
Erikstad	Kullings Skövde
FV 1763-1813	FV 1688-1706,
	1768-75
Fullestad	Langared
F 1705-1812	F 1705-38
Gestad	Lena
F 1763-83	F 1705-1852
Gunnarsnäs	V 1705-1855
F 1703-63	

Lerum FV 1744-96	Sättila F 1681-1742 V 1690-1742
Naglun F 1701-34	Töllsjö F 1681-1763 V 1681-1764
Rödene F 1801-60	Ulricehamn F 1688-1803 V 1688-1871
Siene FV 1700-51	Östad F 1694-1861 V 1672-1860
Strängsered FV 1692-1876	
Sundals Ryr FV 1779-1818	

För Värmland finner man följande:

Alster FV 1688-1753	Mangskog F 1706-53 V 1712-53
Bro F 1734-94	Nyed F 1716-38 V 1707-15
Ekshärad F 1665-1847 V 1687-1867	Ölme. F 1695-1700, 1727-45
Gräsmark F 1710-22, 1751-55	Östra Emtervik F 1707-36
Grava FV 1688-1736	Övre Ullerud F 1670-95
Fryksände F 1713-1881 V 1707-75	Väse F 1678-1703
Gunnarskog FV 1688-1760	Visnum F 1688-1863 V 1706-1862
Kroppa F 1687-1714 V 1687-1715	

PO

+ + + + + + + + + +

Om mormonernas register har tidigare beskrivits hur uppgifter matas in i deras databank (SFN nr 4 sid 18), hur registren är utformade (SFN nr 6 sid 4) och vilka församlingar uppgifter hämtats ur genom kontrollerad genomgång (SFN nr 7 sid 6).

+ + + + + + + + + +

FICHE

I SFN nr 5 sid 11 redovisades att landsarkiven fått flera tusen fiche var och att man på de flesta håll höll på att granska dem och fundera över hur de skulle ordnas för forskarna.

I dag har totalt 1280 rullar 35 mm film med kyrkoarkivalier konverterats till 16 mm film, styckats och monterats i 26910 s k jackets (fiche). Det är dessa som har kopierats (diazofilmduplikat) och sänts till landsarkiven, vilka därigenom fått vissa av sina områden täckta. Man kan på de flesta landsarkiv idag få sådana fiche i stället för originalhandlingar eller mikrofilm vid beställning av kyrkoarkivalier. I Göteborg får man te fiche vid beställning av kyrkoarkivalier för stadens församlingar. Enligt vad som uppges därifrån är forskarna nöjda med fichen. De är bekväma att hantera, de är små och lätta och det är lätt att hitta i dem.

Beslut finns att gå vidare och föra över resterande filmer med kyrkoarkivalier till microfiche. Denna överföring beräknas ta 8 år med nuvarande takt.

Beslut finns vidare att föra över Statistiska Centralbyråns födelse-, vigsel- och dödlängdsutdrag för tiden 1860 och framåt till sekelskiftet till fiche. Man utgår även här från mormonfilmen men gör en omsortering, så att uppgifterna för varje församling hålls samman genom åren. Man får tre fiche-sviter, en för födelse, en för vigsel- och en för dödlängder. Inom varje sådan ordnas uppgifterna församlingsvis och inom resp församling årsvis.

I Ramsele håller man f n på att ta fram ortsregister till fichen jämte kronologiskt register till ministerialböckerna.

Vissa prov med överföring till fiche har även skett för norska arkivväsendets räkning, varför även Norge troligen kommer att få en övergång till fiche.

Av läsapparater för fiche finns tre fabrikat med stora bildhållare, som medger att fichen kan läggas på vilken led som helst nämligen

Agfa, Minox (tysk) och Regina (fransk). Fichen har 30 gångers förminskning, varför förstoringen bör vara ungefär lika stor. 37 gångers förstoring går bra och räcker även till för våra personregister på fiche även om för de senare något större förstoring är av värde.

Läsapparater med prisma för att vända bilden har visat sig mindre lämpliga, man luras lätt att föra filmen åt fel håll.

10

+ + + + + + + + + +

SLÄKTFORSKNING I NORDEN

FINLAND

Även om grunden för släktforskningen i Finland liksom här i Sverige är kyrkobokföringen är släktforskningen annorlunda. Den är starkt koncentrerad till Riksarkivet i Helsingfors genom de avskrifter och generalregister, som där förvaras. Mikrofilmer över kyrkböcker finns även i Finland, men där är det inte biblioteken utan landsarkiven, som har hand om dessa. Mantalslängder, jordeböcker mm finns också i Finland liksom generalmönsterrullor, de senare dock endast efter 1809. En riksförening finns för släktforskning jämte ett antal lokala föreningar. De lokala föreningarna kan vara en god hjälp i forskningen.

Kyrkobokföringen i Finland började under den tid då Finland var en del av Sverige. Samma uppläggning av kyrkoböckerna som här återfinns därför, samma förordningar gällde. Även efter 1809, då Finland blev ett storfurstendöme, fortsatte kyrkobokföringen på samma sätt som under den svenska tiden.

Kyrkböckerna är genom de svåra krigen inte lika väl bevarade som i Sverige, speciellt under den stora ofreden (1714-21) och lilla ofreden (-1743) förstördes många kyrkböcker. Under dessa år var det också svårt att föra kyrkböckerna, vilket har gett luckor.

På Riksarkivet i Helsingfors finns en uppsättning avskrifter av föd-

else-, vigsel- och dödlängder fram till 1860, framtagna på initiativ av den finska riksföreningen, Genealogiska Samfundet. Dessa avskrifter underlättar väsentligt släktforskningen genom att de är lättlästa, man slipper tolka den gamla stilen. De upptar en hel vägg i Riksarkivet. I avskrifterna saknas dock dopvittnen.

Liksom hos oss är kyrkarkivalierna filmade av mormonerna. En sats filmer finns i Riksarkivet i Helsingfors. Sedan har varje landsarkiv filmerna för det egna distriktet. En utmärkt förteckning över vilka filmer som finns har getts ut av Riksarkivet i deras skriftserie (nr 4) (röda boken).

Filmer kan inte såsom hos oss lånas från länsbibliotek. Däremot kan man låna från de olika landsarkiven. Det går ej att låna från Riksarkivet. Däremot kan man köpa rullar från Riksarkivet. De kostar då 80 FMK. I Sverige finns en del finländska filmer vid länsbiblioteket i Luleå, vilket framgår av deras filmförteckning. Det gäller dock enbart filmer från Tornedalen. Möjligen kan även några filmer från Finland finnas i Härnösand.

Följande landsarkiv finns i Finland.

Landsarkivet i

Joensuu - adress: Rantakatu 35,
SF 80100 Joensuu 10.

Jyvaskylä - PL 25, SF 40100 Jyvaskylä 10.

St Michel - PL 2, SF 50100 Mikkelin keli 10.

Tavastehus - Kirjastokatu 1,
SF 13100 Hämeenlinna 10.

Uleåborg - PL 31, SF 90101 Oulu 10.

Vasa - Raastuvankatu 1 A,
SF 65100 Vaasa 10.

Åbo - Aninkaistenkatu 11,
SF 20110 Turku 11.

Vid landsarkiven i Åbo och Vasa är det inga språkproblem, medan det vid övriga landsarkiv kan vara en fördel om man kan skriva på finska.

Filmerna kan läsas vid Riksarkivet i Helsingfors, där man har 15-

16 läsapparater i olika forskar-rum, däribland 4 mindre för mera avancerade forskare. Man måste beställa tid - max 4 timmar varje gång.

Vid Riksarkivet i Helsingfors finns ett generalregister över bosättningen i Finland, som uppgjorts 1920-50 på grundval av jordeböcker, mantals- och kyrkotiondelängder. Arbetet har initierats av en släktforskare, Janorit Finne, död sedan en lång tid tillbaka. Det gjorda täcker stora delar av västra och sydvästra Finland. Generalregistret täcker perioden 1539-1809 och gäller enbart lantförsamlingarna; stadsförsamlingarna är ej medtagna. Tidsperioden är indelad på följande sätt:

<u>Period</u>	<u>Anm</u>
1539/40-1630	Första jordeböcker-na tillkom 1539/40.
1630-1714	Mantalslängderna började 1630
1714-1720	Stora ofreden .. inget material
1720-1809	Fullständigare.

I generalregistret tas upp socken för socken. Varje uppslag täcker uppgifter för en 20-årsperiod. Böckerna är i folioformat.

Genom generalregistret har man i Finland gjort jordeböckerna samt mantals- och tiondelängderna väsentligt mera lättillgängliga än de är hos oss. Man får uppgifterna i mera lättläst form än i originalen och sliter dessutom inte på dessa.

Generalregistret över bosättningen i Finland finns beskrivet i en av Riksarkivets i Finland skrifter (nr 7 år 1975).

I krigsarkivet i Helsingfors finns militära arkivalier från 1809. För tiden dessförinnan finns allt material såsom generalmönsterrullor etc i svenska krigsarkivet i Stockholm.

Av intresse för en släktforskare är bl a "Genealogiskt repertorium för Finland" utgivet av riksföreningen 1943 samt "Genealogica Sursilliana". Den förra innehåller register över släktnamn med hänvisningar till skrifter, där dessa är

behandlade. Den senare är av typ ättlingarna till och innehåller över 9000 namn.

Vid Riksarkivet i Helsingfors finns flera personer som åtar sig släktforskningsuppdrag.

Är man intresserad av balter kan det vara värt att känna till att den slaviska avdelningen vid universitetsbiblioteket i Helsingfors har ett stort material om de baltiska staterna.

I Finland finns en riksförening för släktforskare - Genealogiska Samfundet. Den har sitt säte i Helsingfors. Ett medlemsblad "Genos" ges ut, vilket kommer med 3-4 nummer per år. Dessutom ges ut en årsskrift. Föreningen har 3-4 rådgivningsmöten om året, till vilka man vill ha in skriftliga frågor i förväg. Man får också svar brevledes. Frågor och svar publiceras ej. Genealogiska Samfundet har adress: Snellmansgatan 9-11, SF 00170 Helsingfors 17.

Ett flertal lokalföreningar finns. I Helsingfors finns "Helsingfors släktforskare rf" (rf=registrerad förening), i Jakobstad finns "Släktforskarföreningen i Jakobstad rf" och i Vasa "Vasa släktforskarförening rf". Dessa tre ger ut egna publikationer. Helsingforsarna ger ut skriftserien "Uppsatser", av vilka nr IV kom ut 1981, Jakobstadsborna har årskriften "Släkt och bygd", som kom ut med sitt 25te nummer till julen 1981 och Vasaborna skriften "Ätteläggen", som kom ut med sitt första nummer 1981.

Några adresser:

Helsingfors Släktforskarförening rf c/o Gunni Busck-Nielsen, Backåkersgatan 11 C, SF 00320 Helsingfors 32.

Jakobstads släktforskarförening, c/o Ines Kass, Pedersesplanadan 7B, SF 68600 Jakobstad.

Vasa släktforskarförening rf, c/o Göran Berglund, Idrottsgatan 5D2⁵, SF 65220 Vasa 22.

Någon av våra finländska medlemmar har kanske något att tillägga?

PO.

SLÄKTFORSKNING I NORDEN

NORGE

I SFN nr 7 sid 25 finns en del om norsk släktforskning. Här kompletterar jag med uppgifter om mormonfilmen.

Ett register över de norska kyrkböcker, som är fotograferade av mormonerna perioden 1948-51, finns i norska riksarkivet. Förteckningen gäller samtliga fylken. Kopia av förteckningen kan fås från riksarkivet (kostnad inkl porto 223 nkr). Förteckningen innehåller 180 sidor. Kyrkböckerna tas upp fylkesvis.

Mikrofilmerna finns i respektive fylkesbibliotek och kan lånas från dessa via svenska bibliotek. Följande adresser är aktuella:

Østfold fylkesbibliotek, Postbox 100, N-1600 Fredrikstad.

Akershus fylkesbibliotek, N-2011 Strømmen

Oppland fylkesbibliotek, Postboks 280, N-2801 Gjøvik.

Buskerud fylkesbibliotek, Postboks 1136, N-3001 Drammen

Vestfold fylkesbibliotek, St. Olavs gate 6, N-3100 Tønsberg

Telemark fylkesbibliotek, N-3730 Ulefoss

Aust-Agder fylkesbibliotek, Postboks 402, N-4801 Arendal.

Vest Agder fylkesbibliotek, Postboks 476, N-4601 Kristiansand

Rogaland fylkesbibliotek, Postboks 310-320, N-4001 Stavanger

Hordaland fylkesbibliotek, Strømsgaten 6, N-5000 Bergen.

Sogn og Fjordane fylkesbibliotek, Postboks 12, N-6801 Førde.

Møre og Romsdal fylkesbibliotek, Postboks 558, N-6001 Ålesund.

Sør-Trøndelag fylkesbibliotek, Postboks 926, N-7001 Trondheim

Nord-Trøndelag fylkesbibliotek, Postboks 190, N-7701 Steinkjer.

Søndre Nordland fylkesbibliotek, Postboks 53, N-8601 Mo i Rana

Nordre Nordland fylkesbibliotek, Postboks 131, N-8501 Narvik.

Troms fylkesbibliotek, Postboks 753, N-9001 Tromsø

Vest-Finnmark fylkesbibliotek, Postboks 309, N-9601 Hammerfest.

Aust-Finnmark fylkesbibliotek, Postboks 36, N-9801 Vadsø.

Den norska släktforskarföreningen "Norsk slektshistorisk forening" ger ut skriften "Norsk slektshistorisk tidskrift". Adressen till föreningen är Postbox 9562, Egertorget, Oslo 1.

PO

* * * * *

GENEALOGISKT CENTRUM I NORRLAND

I förra numret av SFN omnämndes den arbetspromemoria som framtagits inom länsstyrelsen i Väster-norrlands län vari föreslås att ett genealogiskt centrum upprättas i Ramsele.

Sedan dess har -- under november -- föredragning av ärendet ägt rum inför utbildningsministern, varvid bl a riksarkivarien och representant från industridepartementet varit med. Föredragningen ledde till en delvis ändrad inriktning av förslaget. Man vill nu starkare betona den föreslagna verksamhetens karaktär av service åt forskning, utbildning (skolor) och arkiv och något tonar inriktningen på släktforskarna. Man arbetar nu med en utredning med denna något ändrade inriktning, vilken även skall redovisa kostnader. Utredningen beräknas bli klar i mars.

Förslaget om genealogiskt centrum i Ramsele fick en förstasidesrubrik i Sv D 1981-10-24 men har ännu inte kommenterats i övrig släktforskarpress. Saknar släktforskarna intresse för något som ett genealogiskt centrum ?

PO

SLÄKTFORSKARFÖRTECKNINGAR

I sitt inlägg i debatten om släktforskarförteckningar i SFN nr 7 föreslår Peter Olausson att man bör ta länet som utgångspunkt för släktforskarförteckningar. Peter Olausson har gått vidare med denna idé. I Karlstad har bildats en projektgrupp om 4 personer för att försöka ta fram en forskarförteckning för landskapet Värmland. Det är Värmlands läns bildningsförbund som står bakom projektet. Man hoppas få med många grupper, nybörjare och veteraner, släktforskare och botaniker, hembygdsforskare och sociologer etc. Följande upprop har jag fått om detta:

UPPROP

FORSKARKATALOG FÖR VÄRMLAND

Den skrift, som kanske betytt mest för släktforskningen i Sverige under senare år är Svensk Släktforskarförteckning (senaste utgåvan 1978). Genom den har många befruktande kontakter knutits mellan forskare med närbesläktade eller till och med samgående forskningsområden. Man har kunnat hjälpa varann med faktauppgifter, kunnat ge varann tips om intressanta arkiv och källgrupper och kanske också startat ett närmare projektsamarbete. Något av det förödande dubbelarbetet har kunnat undanröjas. Värdet av forskarförteckningen har stått i förklarad ljus för de allra flesta deltagande - och många andra forskare därutöver.

I Värmland planerar nu Värmlands läns bildningsförbund att ge ut en separat förteckning över aktiva forskare med forskningsanknytning till någon del av landskapet. Den skall inte bara rymma släktforskare utan också lokalhistoriker och bygdeforskare, hembygdsvänner, akademiker och alla andra som på något vis söker kunskap om någon del av Värmland eller dess inbyggare igår och idag. Visserligen har olika forskare skilda utgångspunkter och erfarenheter, men ändå är de så mycket som förenar. Släktforskaren har mycket att hämta från hembygdsforskaren, när det gäller historien kring förfäderna och deras bygder likaväl som släktforskaren har mycket att ge av fakta kring de människor som byggt upp traktens kultur. Den snövite ama-

tören kan ha just den pusselbit doktoranden saknar till sin avhandling.

Med anledning av projektet söker nu gruppen bakom den planerade förteckningen kontakt med alla som på något vis forskar kring värmländska förhållanden - det kan röra sig om torp och gårdar, fornminnen och ortnamn, kommunikationer, berättartradition, släkter, naturförhållanden och mycket mer därtill. En forskarförtecknings värde är direkt beroende av dess fullständighetsgrad, vilket gör att alla värmlandsforskare verkligen anmodas delta. Råkar Du ha en enda ana, som varit bosatt inom landskapet, ja, då är Du värmlandsforskare i det här sammanhanget. Sänd oss en rad med Ditt namn och Din adress, så får Du närmare information. Och tipsa oss om andra Du känner, som borde vara med i den kommande förteckningen.

Förteckningen, som beräknas ligga klar till julen 1982, kommer förutom forskarpresentationerna att innehålla avsnitt om viktiga källor till värmländsk forskning, listor över otryckta uppsatser om Värmland mm. Skriften kommer att förses med rikhaltiga register. Alla deltagande erhåller katalogen till reducerat pris. Intresseanmälan sändes till:

Värmlands läns bildningsförbund
Västra Torggatan 5
652 25 Karlstad

telefon 054/18 72 35.

+ + + + +

AMERIKANSKA FOLKRÄKNINGAR

Emigrantinstitutet i Växjö fick i augusti 1981 1200-1300 rullar film med material från folkräkningen (census) i USA år 1900. Materialet täcker huvudsakligen svenskbygder. Några rullar med register till dessa har inte inköpts - man vill avvakta tryckta register.
(forts sid 23)

KORTA NOTISER

VADSTENA FÅR BYGGA

Klartecken ges i årets statsverksproposition för om- och tillbyggnad för landsarkivet i Vadstena. Man hoppas kunna sätta igång i augusti i år. Byggnadstiden är beräknad till två år. En provisorisk bro kommer att uppföras över slottsbassängen på södra sidan om slottet för att klara de tunga transporter till bygget.

DATATERMINAL I STÄLLET FÖR TELEFONKATALOG

De franska försöken att ersätta telefonkatalogen med dataterminal hos abonnenten, med vars hjälp denna kan söka i en central databas med namn och telefonnummer har nu kommit igång. Försöken rapporteras ha utfallit väl. Fransmännen har accepterat terminalerna utan större protester. Försöken skall i början av detta år utvidgas till att omfatta 27000 abonnenter. Det finns mycket som talar för att planerna på att ersätta telefonkatalogen med terminaler kommer att genomföras, vilket innebär att 30 miljoner telefonabbonenter i Frankrike kommer att få dataterminaler.

GRAVSTENAR SLÅS SÖNDER

I Östgötacorrespondenten 1981-12-15 finns en insändare, som ontalar att gamla gravstenar på kyrkogården i Ulrika tas bort, slås sönder och sedan läggs sönderslagna utanför kyrkogårdsmuren. Är detta vanligt? I så fall finns det all anledning att intensifiera gravstensinventeringarna på våra kyrkogårdar.

SIDA I FÖDELSEBOK ÅTERFUNNEN I SÅGSPÅNSFYLLNING

Ett blad i Laxarby (Dalsland) första kyrkbok (C1) har nyligen återfunnits i sågspånsfyllningen på kyrkans vind. Det är sidan 7 och 8 i födelselängden, vilken varit försvunnen sedan lång tid tillbaka. Det återfunna bladet innehåller födde och döpte år 1704 - Nils Thoresson i Koppungen, Karin Olufsdotter i Lunden, Balbro Kiettelsdotter i Gårdsjö, Enar Larsson i Solvik, Pär Ingelsson på Övre

Sidan samt Marit Olufsdotter i Ahlsbyn. Det var kyrkoherden i Laxarby Bengt Vilgot Sjöman, som fann bladet, vilket nu är överlämnat till landsarkivet i Göteborg.

DATORTERMINAL PÅ BIBLIOTEKET I LINKÖPING ?

Linköpings informationsnämnd avser pröva elektroniska medier för att sprida kommunal information. Informationskontorets, försäkringskassans och landstingets faktpärmar avser man lägga in i datorminnen, vilka sedan skall kunna läsas från terminaler, varav en skulle kunna placeras på biblioteket. Projektet drivs tillsammans med universitetet i Linköping och Luxor. Medel för projektet räknar man få från STU (Styrelsen för teknisk utveckling)

DOMBOKSREGISTRERING I GÖTEBORG

I Göteborg registrerar Lennart Andersson och Rolf Ekelund domböckerna för Marks härad fram till 1750. Om detta och om arbetet med rekonstruktion av kyrkböckerna för Surteby pastorat i Marks härad berättar de båda i St Pauligården, Danska Vägen, Göteborg med början kl 1830 1982-02-24. (Arrangör GU).

PERSONREGISTER TILL MANTALSLÄNGDER

Personregister till mantalslängder för Stockholms stad 1885-1920 finns på fiche på Statistiska Centralbyråns arkiv (utvalda år)

ALLMÄNHETEN FÅR ANVÄNDA DATATERMINAL HOS MYNDIGHET

Det skall bli lättare för den enskilde att att ta fram och läsa offentliga uppgifter hos myndighet med uppgifter på data. Justitie-minister Axel Petri föreslår att allmänheten själv skall ha rätt att använda dataterminalerna på en myndighet och ta fram önskad information utan att behöva be någon tjänsteman om hjälp. På varje myndighet skall dock finnas en person som har till uppgift att hjälpa allmänheten och visa hur

dataterminalerna skall hanteras för att få fram önskade uppgifter.

NORDISKA SLÄKTFORSKARMÖTET 1982 KOMMER ATT ÄGA RUM 10-12 SEPTEMBER

Det tidigar omnämnda nordiska släktforskarmötet kommer att äga rum den 10-12 september. Plats är ännu ej fastställd, men på förslag är Åsljungagården i Skåne och Ronnebybrunn i Blekinge. Det förra kan ta ca 80 deltagare medan det senare kan ta betydligt fler. Kostnaden per deltagare är satt till max 400 kr.

Mötet ordnas av de nordiska ländernas släktforskarföreningar. Man räknade från början med ca 80 deltagare eller ca 20 från varje land. Väljs Ronnebybrunn kommer fler att kunna delta och man kommer att kunna ordna bussturer från de olika länderna dit.

Programmet är inte fastlagt, men man räknar med presentationer av de deltagande ländernas genealogiska och arkivmässiga organisation och instruktiva föredrag om primära genealogiska källor i respektive land.

PERSONREGISTER TILL KYRKOARKIVALIER

Vi vill ha personregister till våra kyrkoarkivalier i dag och inte i morgon.

GF UTLYSER TÄVLING

Nya hjälpmedel till stöd för mindre vana forskare är tenat på den uppsatstävling GF ordnar inför jubileumsåret 1983. Högst 5 A4-sidor inklusive eventuella illustrationer vill man ha - maskinskrift 1½ kugg. Namnsedel i slutet kuvert. Inne till red för Släkt och Hävd senast 1 oktober 1982. Jury är SoH redaktionskommitté förstärkt med GF ordf och någon mer.

PERSONREGISTER TILL KYRKOARKIVALIER

Arkiven i Sverige har tagit fram personregister till kyrkoarkivalier svarande mot 70.528 församlingslängdsår. Av dessa är dock endast 20 % överförda till mikrofilm och

därmed mera allmänt tillgängliga för släktforskaren. Övriga - 80 % - kan man endast ta del av genom besök på respektive arkiv. De är därmed svåråtkomliga för de flesta. Skulle inte även dessa kunna överföras till mikrofiche ?

KURSER I SLÄKTFORSKNING MED DATOR I LINKÖPING

Kurs ordnas i Linköping i datorhjälp i släktforskningen i samarbete med Medborgarskolan. Minst 10 anmälningar erfordras. Tag kontakt med Bo Wistrand, telefon 013/129040. Det är möjligt att förlägga kurser till veckoslut om så önskas.

DATALAGEN

Datainspektionen har kommit med nya tillämpningsföreskrifter för bl a medlemsregister (DIFS 1981:1). Fortfarande gäller dock undantag för viss utrustning, dvs så länge man begränsar sig till hemdator med specificerade maxdata behöver inget tillstånd sökas.

ARTIKLAR OM ANVÄNDNING AV DATORER FÖR SLÄKTFORSKNING

Några tidskriftsartiklar har dykt upp:

Family Forest av Thomas Edworthy, Personal Computing aug 80 s 34

Genealogy program translated för Altair (insändare) Personal Computing febr 1980 s 7

Genetics Calculations i Basic av Peter Koski, Creative Computing febr 1980 s 42.

Gene: Retracing your past through genealogy av James W Garson, Creative Computing febr 1980 s 38.

How to make a basic tree av James W Garson, Creative Computing mars 1980 s 66,67.

Computing your genealogy av Jim Schreier, Interface age jan 1980 s 124-134.

När filmerna för folkräkningen år 1900 släpptes fria för något år sedan köpte jag några filmer för att spåra släkt. Jag fann emellertid ganska snart att det var hopplöst att gå direkt på filmerna över originalhandlingarna, dels var det tidsödande att gå igenom hela filmen och dels var det ibland svårt att ur förteckningen över filmer exakt utläsa vilken filmrulle man skulle ha. Jag övergick därför till att först beställa register-rulle för att sedan med de uppgifter jag därur erhållit beställa rullen med originalhandlingarna. Att Emigrantinstitutet inte beställt registerrullar beror troligen på att dessa är många fler än rullarna med originalhandlingarna (7846 rullar register mot 1854 rullar originalhandlingar). Det är dock förnämligt att emigrantinstitutet skaffat dessa rullar med originalhandlingarna. I flertalet fall kommer det nu att räcka med att man själv köper registerrullar från The National Archives i Washington (adress: The National Archives and records service (GSA), Washington DC 20408, USA). Med dessa som inkörsport kan man sedan resa till Växjö och där beställa fram rätt originalrulle. En förteckning över rullarna finns, vilken heter "1900 Federal Population Census".

Folkräkningar har skett vart tionde år i USA och finns bl a för 1870, 1880 och år 1900 på film. Folkräkningsuppgifterna för år 1890 har till större delen förstörts genom brand. Endast uppgifter motsvarande en filmrulle finns bevarade.

De rullar som inköpts tillhör serie T 623 och har följande nummer:

1, 81-83, 85-92, 96-107, 109-111, 117-121, 123, 124, 128, 131-148, 152, 175, 177, 231-233, 237-239, 244-298, 300, 301, 305, 306, 310-317, 321-323, 328, 330, 332-335, 338, 339, 348-350, 352-356, 369, 370, 383-385, 391, 392, 398, 401, 402, 416-419, 421, 423, 429, 435-437, 439, 441-445, 447-458, 461-463, 465-467, 469, 478, 479, 484, 487-489, 491, 493-498, 500, 502-505, 588-591, 598, 634-699, 701-703, 708, 709, 711, 714, 715, 718, 721-724, 726-731, 734, 737, 745, 750, 755-798, 861-865, 871, 872, 888, 890-901, 911-915, 917-926, 929, 931-934, 936, 937, 939-942, 947-

-949, 962-980, 987-991, 995-997, 1006, 1010, 1011, 1013-1015, 1024-1034, 1043-1069, 1080-1128, 1147-1150, 1174-1178, 1226-1228, 1232, 1237-1238, 1253-1261, 1300, 1301, 1323, 1324, 1346, 1348, 1350, 1351, 1354-1372, 1387-1397, 1399-1400, 1406-1409, 1412, 1416, 1417, 1426, 1427, 1431-1439, 1452-1481, 1489-1492, 1496-1499, 1504-1512, 1546-1555, 1616, 1637, 1642, 1650, 1673, 1678-1680, 1684, 1685, 1688, 1693-1696, 1742, 1744, 1746, 1748-1750, 1753, 1777-1779, 1781-1784, 1786-1788, 1794, 1796-1808, 1810-1812, 1815, 1826-1827, 1831, 1832.

Utöver dessa rullar har jag själv nr 189, 597 och 1250.

PO

+ + + + + + + + + + +

MER OM MORMONREGISTREN

FINLAND BÄST TÄCKT I NORDEN

Mormonerna har i sina datorminnen inte bara svenskar utan även danskar, finländare och norrmän förutom alla andra nationaliteter.

Av den förteckning över de fiche med dessa personregister som finns framgår att följande antal fiche finns för de nordiska länderna:

Finland	172 fiche	(region G)
Sverige	66 fiche	(region J)
Danmark	33 fiche	(region F)
Norge	21 fiche	(region I)
Island	1 fiche	(region H)

Finland är således bäst täckt av de nordiska länderna. För detta land finns nästan 3 gånger så många fiche som för Sverige, som kommer tvåa. Med hänsyn till att Finland bör ha mindre antal kyrkböcker än Sverige kan det vara rimligt att anta att mormonernas fiche täcker 10 % av det finska kyrkboksmaterialet.

Danmark och Norge har betydligt färre fiche än Sverige.

Siffrorna gäller 1978 års utgåva av fichen - samma som vår för-
ening har fått.

PO

PERSONREGISTER TILL BOUPPTECKNINGAR

Av Lennart Andersson i Göteborg har jag fått ett utdrag ur ett register över namn i bouppteckningar från Marks härad tiden 1738-1839.

Bakgrunden till arbetet är bristen på kyrkoarkivalier för Kattunga församling pga branden 1858 i pastoratets kyrkoarkiv. Endast en dödbok - vilken endast omfattade några få år - undgick förstörelsen. Även andra källor är ofullständiga eller svåråtkomliga för forskning. Länsstyrelsens arkiv i Älvsborgs län brann 1834. Mantalslängder finns endast bevarade för några kortare perioder i Göteborgs landsarkiv. I Riksarkivet finns några längre serier mantalslängder men dessa är till stor del svårtillgängliga, då de endast delvis äro mikrofilmade. Bristen på mantalslängder märks särskilt för perioden 1769-1805. Charta-sigillata-uppgifter finns i Riksarkivet men är ej tillgängliga för forskning. Några dödlister finns för tiden 1799 och framåt.

För att förbättra möjligheterna till forskning i Kattunga församling har Lennart Andersson tagit fram nämnda register till personerna i bouppteckningarna från avlidna i denna församling. Man har utgått från bouppteckningsregistret i Göteborgs landsarkiv för Marks härad och valt ut de bouppteckningar som kom från Kattunga församling enligt registret. I varje bouppteckning har medtagits de personer, som angivits vara släkt med den döde eller varit bosatta i samma by eller på samma gård. Andra i bouppteckningen nämnda personer, t e borgenärer och gäldenärer bosatta på annan ort (eller utan ortsrågivelse) och utan släktskapsangivelse har ej medtagits.

Registret har tagits fram med datorhjälp. Det består egentligen av en rad register; efternamnsregister, förnamnsregister, Ortsregister, dödsregister, födelseårsregister och ett huvudregister.

Registren innehåller rubrikerna datum (för bouppteckningen), förnamn, efternamn, ort och relation (släktskap till den avlidne). Under rubriken relation anges t e syster, barn, släkt, systerdotter, brorsdotter, änka, svärson etc men även uppgifter som granne, förmyndare, övrig,

undertecknat, död 351204, död nyligen etc. I födelseregistret tillkommer rubriken födelseår i stället för rubriken relation.

Liknande register finns eller är under framtagning för Tostared, Surteby och Fotskäl.

Bouppteckningsregistreringen ingår i ett projekt för att rekonstruera de brunna kyrkoböckerna för Surteby pastorat i Marks härad.

+ + + + + + + + + PO

LÄSAPPARATER I ÖREBRO LÄN 1981

Från fru Elisabeth Thorsell har jag fått en sammanställning över bibliotekens läsapparater för mikrofilm i Örebro län. Undersökningen är gjord av Ulla Dalhammar i Nora - kontaktombud för Nora Släktforskarclubb.

Bibliotek	Antal läsapparater	Film för kommunens församl.
Askersund	2	finns
Degerfors	1	finns <u>ej</u>
Hallsberg	2	"
Hällefors	4	finns
Karlskoga	3	"
Kunla	1	"
Laxå	1	finns <u>ej</u>
Lindesberg	0	"
Ljusnarsberg	1	"
Nora	2	finns
Pålsboda	1	finns <u>ej</u>
Sköllersta	1	"
Örebro	6	finns

PO

+ + + + + + + + +

TEMAKVÄLLAR HOS GF - FINLAND

GF ordnar i Stockholm då och då temakvällar i sin lokal på arkivgatan. I mitten av januari hade man en sådan temakväll med temat släktforskning i Finland. Man hade inbjudit justitierådet Karl H Mohlin från Helsingfors som sakkunnig. Närmare 30 intresserade hade infunnit sig. Frågor ställdes och svar erhöles. Diskussionen leddes av Kerstin Malmström. En förfrågan till de närvarande

visade att man var intresserad av bl a följande släktnamn: Bergius, Bergrot, Wennersten, Hypén, Silander, Verre, Stålar, Kurtén, Kleming, Rehbind, Emileus, Frank, Puke, Hazelius, Zachrisson, Ekvall, Nordenstedt (tidigare Kvarnstedt) och Norrgård.

PO

+ + + + +

FRÅGE- OCH INFORMATIONSAFTON I STOCKHOLM

Tisdagen den 20 oktober hade GF ordnat en fråge- och informationsafton i Stockholm. En panel om sex man besvarade omväxlande brevfrågor och frågor från auditoriet. I panelen satt

Annagreta Carlsson - redaktör för Svensk Slätkalender och kursledare för ett antal släktforskarurser. Hon uppgav sig släktforska dygnet runt - möjligen med någon timmes uppehåll för sömn.

Tord Bylund - tidigare landsarkivarie i Härnösand men nu på krigsarkivet. Höll härom året ett intressant föredrag om norrländsk släktforskning, se SFN nr 2 sid 16.

Henrik Sollbe. När han presenterade sig som "blygsam amatör" sågs ett och annat småleende i salen. Han tyckte om att resa runt och prata släktforskning. Men tillade han - han visste inte om åhörarna var lika roade.

Bo Lindvall kom från Södertälje och hade släktforskat dagligen i 10 års tid.

Gösta Randberg förförde ordet. Han kom från Enköping. Förutom släktforskning svarade han för klubbmästeriet i GF.

Magnus Lillieros har släktforskat sedan 1930. Han är nu expeditionsföreståndare på GF.

Totalt togs 27 frågor upp. De berörde huvudsakligen arkivmaterial, men även frågan om svenskt släktforskarcentrum drogs upp.

Första frågan var en brevfråga och gällde till vilket län Östra Göinge härad i Skåne hörde före 1658. Svaret

blev troligen Kristianstad län. I Skåne fanns på 1600-talet flera län Malnöhús, Kristianstad, Sölvesborg och Helsingborg. Indelningen ändrades på 1700-talet till nuvarande två län.

Andra frågan gällde om de kameralhandlingarna från Östra Göinge från danska tiden fanns i danska riksarkivet. Svaret blev ja med hänvisning bl a till lektor Gösta Simons artikel i SoH 1973:2 (s 248) "Källor till svensk släkt- och personhistoria i danska arkiv". I Skånegenealogen 1980:2 förekommer ett utdrag ur danska riksarkivets filmkatalog gällande skånska handlingar. De skånska kyrkböckerna fördes aldrig över till Danmark utan blev kvar i Skåne.

Tredje frågan gällde hur pass väl Elgenstierna täcker tillgängligt material. Svaret blev att en del av släkternas inlämnade uppgifter har fått stå kvar som de lämnades en gång i tiden medan en del rättades av Elgenstierna. Det kan således finnas ytterligare en del att upptäcka. Elgenstiernas källor finns till stor del be-lagda. Fel finns i Elgenstierna. Dessa infördes tidigare i SoH allt eftersom de upptäcktes. I dag rekommenderas att gå till riddarhuset, där Pontus Möller har ett rättat exemplar av Elgenstierna.

Fjärde frågan gällde en bouppteckning, där det om den avlidnes fasta egendom stod att det var "1/4 kronoskattehemman, som är hans ärvda och bördade jord". Vad betyder detta? Svaret var att personen troligen ärvt en del av fastigheten och köpt en del p g a sin bördsrätt. I äldre tid skedde försäljningar av fast egendom i första hand inom släkten. En försäljning skulle tas upp på tre ting bl a för att släkt skulle få möjlighet att utöva sin förköpsrätt. Det har således varit viktigt att visa att ett köp är slätköp, vilket medfört att man kan finna släktutredningar i domböckerna. I den äldsta domboken i Dalarna finns en antavla med sex generationer.

Femte frågan gällde domböcker och landskapshandlingar. För Södra Möre börjar domböckerna 1613. Var

skall man hitta något före 1613 ? Svaret blev att i Riksarkivet finns en serie äldre domböcker som givits ut i tryck. De är dock fragmentariska. Det var först i och med tillkomsten av hovrätterna som tingen ålades att föra domböcker. Frågan gällande landskapshandlingar gällde i vilken utsträckning register finns. Svaret blev att register finns i mycket begränsad omfattning, men man kan ofta finna sidhänvisning till t e tiondehandlingarna. En följdfråga gällde om man i Kalmar stads tänkeböcker skulle kunna finna något domslut gällande personer i någon församling utanför staden. Svaret blev att detta troligen endast skulle kunna vara fallet om någon borgare hade haft något otalt med någon i lantförsamlingen.

Fråga 6 gällde vad en befallningsman gjorde på 1750-talet. Var han inom jordbruk eller bergsbruk ? Svaret blev att titeln befallningsman användes i många sammanhang även utanför jord- och bergsbruk. Det fanns en befallningsman på Dalaborg t e . Häradsfogde - kronofogde kunde kallas befallningsman. År 1746 anges att manskapet inrättades i rotar under befallningsman och hövitsmän.

Fråga 7: Vad innebar den militära titeln konduktör på 1700-talet ? Svaret blev att det var en man, som hjälpte till att bygga befästningar. Han tillhörde således fortifikationen.

Fråga 8 gällde om man kunde låna film från Viborg i Danmark. I Danmark finns mikrofilmerna centralt på riksarkivet i Köpenhamn. En begäran om lån måste alltså sändas till riksarkivet via ens eget lokala bibliotek. Enligt uppgift skall det gå att låna film från Danmark. För sju år sedan gick det inte att låna, varför en ändring måste ha skett sedan dess. Danskarna ligger ca 50 år före oss i fråga om kyrkoböcker. De äldsta är från Ribe 1595 och från Helsingör. Det var oklart i vilken utsträckning mikrofilmning skett. Riksarkivet i Köpenhamn har en katalog varur ett utdrag finns i Skånegenealogen 1980:2.

Fråga 9 gällde om man med fördel kunde forska i danska arkiv för att finna födelsedagar för personer födda ca 1655 och ca 1620 i Genarps socken

i Malmöhus län. Svaret blev att kyrkoböckerna aldrig fördes över till Danmark men att om man vill forska i kamerala handlingar, kan detta göras i Danmark. Man bör dock först titta i filmförteckningen i Skånegenealogen 1980:2.

Fråga 10: Vilket sällskap kan ha utdelat medaljer för arbetsamhet och flit i slutet av 1700-talet ? Svaret blev att det troligen var Pro Patria, vilket startade 1766 som hemligt ordenssällskap och vid angiven tid utdelade medaljer av ifrågavarande slag. Om det är Pro Patria finns troligen ansökningshandlingar i Pro Patrias arkiv. Man var osäker på om arkivet fanns på riksarkivet eller hos Pro Patria.

Fråga 11 gällde om löftesmän som finns angivna i samband med giftermål i Skåne på 1700-talet stod i någon relation till kontrahenterna. Svaret blev att de var borgensmän, som skulle garantera morgongåvan. De genomförde även frieriet. De var ofta närstående. Löftesmän var brudgummens ombud medan giftomän var brudens. Man kom sedan in på titeln husman/gårdsman på 1600-1700-talen och konstaterade att ordet husman - enligt panelen - endast användes i Skåne och betecknade sådana som bodde i gathusen i byns utkant. (Anm. I Dalsland användes också ordet husman på 1700-talet). De ägde ej jord och var ofta hantverkare. Man jämförde med husmanskost, dvs litet enkla kost. Efter denna utvidgning återvände man till giftomål och hänvisning gavs till Lizzie Carlsons bok "Jag gifver Dig min dotter", i vilken äktenskaps ingående i äldre tid beskrivs. Från mitten av 1700-talet fick brudgummen köpa ett charta sigillatapapper att presentera för prästen när lysningen skulle tas ut.

Fråga 12 gällde friryttare. Vad innebär detta begrepp ? Friryttare var en elitsoldat. Begreppet användes under Karl XII tid. 1721 var sista år som Tord Bylund sett begreppet använt. I de regementen, som nyinrättades efter förlusterna i bl a slaget vid Poltava ingick ryttare som överlevt Poltava, vilka blev kallade friryttare.

tare. Man hänvisade i övrigt till svenska akademins ordbok. I frågan ingick även om frisoldater och fribåtsmän finns. Inget svar gavs på detta.

Fråga 13: Vad är en ståndsdrabant ? Svaret blev att det var en drabant, som uppträdde som vakt vid fester och dylikt. Han var således ej med i fält. Kanske motsvaras ståndsdrabanten i dag ungefär av ABAB-vakten. Ståndsdrabanten var således inte lika fin, som en vanlig drabant. Hänvisning gavs till Sten Carlssons bok "Yrken och samhällsgrupper" (Almqvist och Wiksell 1968)

Fråga 14: Finns möjlighet att forska i baltiska staterna ? Svaret blev att allmänt sett är släktforskning satt på undantag i öststaterna. I Sovjetet börjar allt med revolutionen. Sollbe berättade bl a att man i Lybeck evakuerade en del av sitt arkiv under kriget till ett område som sedan kom i ryssarnas hand. Detta material finns idag i öst (Potsdam) men är endast åtkomligt för de som skriver doktorsavhandlingar och motsvarande. Släktforskning förekommer dock även i öst. Vid internationella kongresser kan man finna enstaka släktforskare från östsidan. På sovjetiska ambassaden kan man få hänvisning till arkivmyndigheter i Baltiska staterna. Vid riksarkivet har baltiska flyktingar varit anställda, vilka bl a gjort vissa sammanställningar av baltiskt material (lettiskt). Enligt uppgift har en sammanslutning av ester tagit med sig kyrkböcker från estniska öarna (Runö) vid flykten. De lär ha en sammanslutning "Svenska odlingens vänner". Svante Jacobsson vid Stadsarkivet har skrivit en bok om Estland. Under kriget evakuerades tyska balter till Tyskland. Då togs även kyrkböckerna med. De lär finnas någonstans i Tyskland.

Fråga 15 gällde Hintzes arkiv. Hur långt har man kommit med registreringen av materialet ? Svaret blev att materialet finns på Stockholms stadsarkiv och att en omplacerad lärare nu håller på med registreringen. Ca 1/4 är klar. Materialet blir ej tillgängligt förrän allt är ordnat. Några kortregister från Hintze gällande Skåne och skånska invandrare finns på GF.

Fråga 16: Var hittar man borgarlängder från 1800-talet ? Svaret var att burskap som borgare kunde erhållas fram till 1862 i städerna med magistrat. Detta material finns i stadsarkiven. Städernas arkiv är med några undantag inlevererat till landsarkiven. I burskapshandlingarna finns ofta levnadsbeskrivningar. Man möter i dessa även löftesmän.

(forts nästa nr)

PRESSGRANNAR

Allt fler pressgrannar har dykt upp, vilket vittnar om en glädjande aktivitet inom släktforskar-klubbarna. I SPN nr 7 kunde jag redovisa första numret av Släktforskaren, denna gång kan jag redovisa första numret av Ätteläggen - Vasa släktforskares nya skrift - jämte några relativt nya blad, som inte varit anmälda tidigare; Anbladet, MGF-Nytt och Släktposten

Anbladet ges ut av Norrtälje släktforskarförening. Den är i A4-format, har bilder och på första sidan färglagd vignett. De nummer jag har fått är nr 8 och 9 (juni resp november 1981). De är på vardera 12 sidor och innehåller både föreningsnotiser och mera allmänna släktforskningsartiklar. I anslutning till ett föredrag av Lars Otto Berg ges ett referat av en artikel av honom om bevarade kyrkoarkivalier för Stockholms garnisonsförsamlingar. Man finner i nr 8 också en utförlig presentation av Södermanlands släktforskarförening, en del notiser mm. I nr 9 finner man bl a kompletteringar till forskarförteckningen och en artikel med titeln "ur östgötamorbarns gömmor". I ledaren i nr 8 framhåller Olof Janbell att kommungränsen inte får vara någon spärr för våra kontakter med släktforskare på annan ort. Sådana kontakter är nödvändiga och värdefulla för att stimulera och berika vår verksamhet. Anbladet har ISSN-nummer.

GUF nr 3 för 1981 inleds med ett karolineröde. Bengt Rydh berättar om en av sina förfäder, vilken som

ung pipare anslöt sig till Smålands regemente och sedan följde detta fram till slaget vid Poltava. Han berättar vidare om fångenskapen därefter och hemkomsten efter freden i Nystad 1721. Per-Olof Widing har gått på upptäcktsfärd bland Stockholms arkiv och gjort en del intressanta iakttagelser. Förteckningen över de viktigaste arkivalierna vid SCB arkiv redovisas sedan. Per Clemensson tar upp nya sekretesslagen och släktforskningen med anledning av ett aktuellt fall. I övrigt finner man något om Luleå ur genealogisk synvinkel, något om forskning i USA (folkräkningarna) och en artikel om Baggiska släkter. Sexton bok/skriftanmälningar avslutar. GUT nr 4 kom alldeles nyss något försenad. Jag tar upp den i nästa nummer.

MGF-Nytt utges av Midälva Genealogiska förening. Första numret kom redan 1980. Tre nummer kom ut det året och 4 har kommit under 1981. Medlemsbladet är i A4-format. Antalet sidor var i början 3-4 men har i de två senaste växt till 8. Huvudsakligen tas föreningsangelägenheter upp men man finner också en del annat. Valter Bergsten har te skrivit om Bomärken i Medelpad, Karl Ivar Lundqvist om vår tideräkning och Lenart Wasling om demografiska databasen. Man finner också en serie presentationer "jag - en släktforskare", referat från studiebesök, utdrag ur domböcker mm En redovisning av, av Helge Nyberg framtagna familjeregister för ett antal församlingar finns också. Små trevliga teckningar är insprängda här och var.

Den danska tidskriften Personalhistorisk tidskrift är inne på sin 101 årgång. Den utges av samfundet för dansk genealogi och personalhistoria. Av särskilt intresse för oss är att överläkare Kaj Albertsson i nr 2 1981 har en intressant introduktionsartikel om genealogi och databehandling och att vårt medlemsblad och vår förening ägnas en 2-sidig anmälan. Vårt medlemsblad "er nødvendig laesning for enhver, der ønsker at tage del i eller blot følge udviklingen på dette område" (slægtsforskning og databehandling).

Av Skånegenealogen har andra numret för 1981 kommit ut. Av särskilt intresse är kanske de båda artiklar som berättar om tidningar och bomärken som hjälpmedel i släktforsk-

ningen. Guno Haskå ger exempel på vad man kan finna i tidningar av värde för släktforskaren och ger en förteckning över vad som finns av skånska tidningar. Tor Flensmarck berättar om hur han utnyttjat bomärken som ledtrådar i sin forskning på 1500- och 1600-talen. Gravstenar - som ju också kan bli ett hjälpmedel i forskningen - tar Egon Prahl upp i sin beskrivning över Östra Vemmenhögskyrka. Ett flertal gravinskrifter redovisas. Under frågor och svar efterlyses ättlingar till botanikern Nils Lilja från Billinge, f 1808, forskare i olika släkter Flygare i södra Sverige samt forskare i släkter från Ven.

Nr 2 av Släktforskaren - Västerbergsslagens släktforskares medlemsblad - kom till jul. Detta nummer inleds med några reflexioner kring släktforskning av Jörgen Fryxell, har bl a en intressant artikel om namnskicket under 1700 och 1800-talen av Erik Norrhem, en lista på söndagarnas latinska namn samt på sista sidan en läsövning. Norrhem tar i sin artikel exempel på namn för dels småbönder, torpare m fl i Ekshärad i Värmland och dels smeder inom Ludvika m fl socknar i Dalarna.

Släkt och Bygd nr 25 - utgiven av Jakobstads släktforskarförening - kom ut till julen. Numret innehåller 82 sidor, på vilka finns tre släktredogörelser, en avskrift av en mantalslängd från Pedersöre 1719, utdrag ur räkenskaper mm från Purmo samt avskrift av ett emigrantbrev från Australien, utdrag ur en dombok om en tvist om kyrkstugorna vid Pedersöre och ur en postkungörelse. Den första släktredogörelsen - 41 sidor - handlar om Kackur hemman i Larsbo och dess invånare och är skriven av Paul Andersson. Han går tillbaka till 1548, dvs då jordeböckerna började och följer sedan hemmanets invånare intill nutid. Två översiktstablåer hjälper till att hitta bland tabellerna. Den andra släktredogörelsen, som handlar om slakten Nygård från Markby i Nykarleby, innehåller enbart tabeller medan den tredje om slakten Strang från Pedersöre har utdrag ur jorde-

böcker, roteringslängder och domböcker, som ger mera liv åt redogörelsen. Av mantalslängden från 1719 framgår även utsäde och vilka husdjur som fanns. Räkenskaperna mm från Purmo berättar intressant om skolundervisningen i mitten av 1800-talet. Brevet från Australien (från år 1920) är långt och handlar om med- och motgångar i det nya landet. I allt ett bra nummer som Ines Kass och hennes medarbetare har all heder av.

Av Släkt och Hävd har det tredje numret för 1981 kommit ut - nr 3-4. Det innehåller sju artiklar (30 sid) förutom en rad verksamhetsberättelser (19 sid), kompletteringar och rättelser till genealogiska arbeten (6 sid), förvärv till samlingarna (4 sid), recensioner (18 sid), frågor och svar (7 sid) och övrigt (12 sid). Artiklarna tar således något mindre än 1/3 av utrymmet. En av artiklarna - av Börje Björninger - visar vad ett syneprotokoll kan ge. Två visar på förhållanden i Stockholm, dels finner man en om gäldstugan på söder av Nils Hård af Segerstad och dels en om en klädesvävarmästare i Stockholm av Sten Möller. I ytterligare två artiklar berättar Lars Nahlbom och Nils Sylwan om hur man sökt uppgifter i arkivhandlingar om olika personer - Märten Heijdewall respektive barnen till Johan Banér. En artikel handlar om Sveriges riksvapen och flagga, vilket ämne - om än intressant - inte har särskilt mycket med släktforskning att göra. Under rubriken "från forskningsfältet" berättar Eivor Nilsson om hur hon överraskande lyckats få bekräftat en uppgift i släkttraditionen om en utländsk stamfar. Tolv recensioner har man fått med.

Släktposten är organ för Nässjöbygdens genealogiska förening. Formatet är A5 och bilder finns. Jag har fått nr 4 av årgång 3 (nov 1981) och nr 1 av årgång 4 (1982), vilka har 8 sidor vardera. Henry Renshult berättar om hur man letat och vad man funnit under släktforskningens gång, John Hallqvist berättar om andra källor än kyrkoarkivalier. Han tar bl a upp brukshandlingar, skeppslistor, enskilda arkiv samt hembygdsböcker. I nr 1 1982 propagerar Henry Renshult för att använda domboken för

att komma längre tillbaka än vad kyrkböckerna medger. Han påpekar att huvuddelen av målen rör sig om köp, byten och bördslösen av gårdar samt förmynderskap och bo-uppteckningar. Endast en mindre del berör brottmål. I nr 1 har även vår förening blivit omnämnd. Man nämner vår framtagna av personregister på fiche och mormonernas. (Det bör kanske påpekas att de fiche som vi tar fram är helt skilda från mormonernas). Självfallet finns en hel del föreningsangelägenheter också i Släktposten.

Av Södertäljeprobänden har nr 26, 27 och 28 utkommit (okt, nov 1981, jan 1982). I nr 26 finner man bl a en sida med elva elementa vid läsning av gammal stil som Henrik Anderö utarbetat, en tavla som visar hur två av föreningens medlemmar är släkt med varandra om man går tillbaka till 1700-talet, tillägg till forskarförteckningen mm. I nr 27 anmäler man att det skall bli en ny medlems/forskarförteckning och bifogar formulär. Man redovisar också sin nya ansedel. I nr 28 skisseras programmet för 1982.

Ätteläggen är en ny skrift utgiven av Vasa släktforskare. Den ingår som nr 1 i Vasa släktforskar-es samlingar. Första numret omfattar 80 sidor i A4-format och innehåller 15 artiklar. Clas-Erik Vester inleder med "Ätteläggen som antörernas forum" och ger där en programförklaring. Han noterar att släktuppgifter finns i lådor och skåp, i pärmar och häften eller kanske som kortsystem, framtagna av enskilda amatörer under årens lopp. Men knappast någon känner till dessa uppgifter och så blir släktena på nytt kartlagda av andra intresserade. Han ser därför "Ätteläggen" som ett torg, där släktforskare - var och en efter sin önskan - kan ställa ut sina uppgifter till nytta och nöje för andra. Han vill att Ätteläggen även bör fungera som forum för kontakter, för frågor och för kompletteringar. "Man möts ju på torgen för att prata och vem vet när kallprat kan leda till nya upptäckter." Ätteläggen vill spegla den upptäckarglädje, som sporrat forskningen avslutar han.

Huvuddelen av artiklarna redovisar resultat från släktforskning av typ ättlingarna till med tabeller eller i form av släktrönika. Några artiklar tar upp emigranter. Urmakare och salpetersjudare finns också med. Inflikat mellan artiklarna är notiser, te om skepparlistor hos slottstullen i Stockholm, Österbottningar i Njurunda samt svälten och döden 1696-97.

Om en man och hans hus - herr pedagogen Ehrenfors och Henricsdahls nybygge - berättar Gunnar Nybond. Göran Berglund har skrivit om staden Vasas arkitekt K A Setterberg samt om målaren i Vasa Johan Edvard Esko. Den senares son testamenterade all egendom till hednamissionen, vilket gav upphov till tvister, vilket avspeglas i stämningar och domboksprotokoll. Om avtäckningen av en tredje minnessten för slakten Hohenthal berättar Torvald T. son Hohenthal. Om Canada-emigranten Vira-Elvira Ollila berättar Harriet Hammarström. Per Erik Levlín redovisar ättlingarna till bonden Erik på Kull på 19 sidor med tabeller medan ättlingarna till kapten Ole Olsson - i Finland och USA - redovisas som en släktrönika av Rudolf Olson. I den senare tas ättlingar på både mans- och kvinnolinje med. Urmakaren är Nils Nilsson Wallin från Löfånger, f ca 1741 och salpetersjudaren Anders Sturck i Petalax by i Korsnäs.

Första numret av Ätteläggen avslutas med "Hur jag blev forskare på pensionärstid" där Runar Olin berättar om hur han började släktforska som nybliven pensionär och sina erfarenheter. "Att ha arbetat sedan barnben till mogen ålder och sen lyftas ned på pensionärsplattformen är som att taga tåget till det stora okända, en resa som kan skapa problem för många. Man känner sig som ett losslitet hammarskaft, utan användbarhet. Den dagen man hamnar på nämnda plattformen är det som om allt skulle rasa ihop då man alltsedan barndomen lärt sig att arbetet är en av hörnpelarna i sin existens". Det var läget när Runar Olin började släktforska. Han berättar sedan om hur han trevade sig fram, så småningom hittade till landsarkivet, sedan till kyrkoarkivet och till sist till Vasa släktforskare. Han slutar grundat på de egna erfarenheterna - "tänker Du börja släktforska, börja

då Din släktforskning hos Vasa släktforskare".

PO

+ + + + +

MORMONREGISTREN

Om det är någon som är intresserad av att få reda på om sökta personer finns med i registret, går det fortfarande bra att skriva till mig - Hjortronvägen 89, 59054 Sturefors - och ställa frågor på namn - rimligt antal. Ange också vilka län sökning skall ske i. Svar erhålls så fort möjligt om kuvert med adress och full frankering medsänds.

PO

+ + + + +

PROGRAM TILL ABC 80 FÖR KYRKBOKSREGISTRERING

Våra medlemmar har nu möjlighet att köpa de program som vi tagit fram för registrering på kassettband av födelse-, vigsel- och dödlängder med hjälp av ABC 80. Särskilt program finns för läsning av på kassetten inmatade uppgifter och rättning av desamma. Program för att skriva ut kassetternas uppgifter på skrivare håller på att tas fram. Tillsvidare har vi satt följande priser:

födelselängd	50 kr
vigsellängd	50 kr
dödlängd	50 kr
läsnings och rättningsprogram inkl program för utskrift på skrivare	50 kr

Beställning sker på särskild blankett, som även innehåller en förbindelse att inte vidarebefordra programmen till tredje part vare sig i nuvarande eller modifierat skick. Beställningsblankett kan fås från PO eller Lars.

Programmen levereras t v endast till enskilda personer som är medlemmar i DIS, ej till föreningar, myndigheter eller institutioner.

PO

PROGRAM TILL ABC 80 FÖR DEN EGNA SLÄ
SLÄKTEN

Våra medlemmar har nu även möjlighet att köpa våra program för att hålla reda på uppgifterna om den egna släkten, ta fram an- och släkttavlor och skriva ut dem. Särskilt prospekt bifogas detta nummer av medlemsbladet. Prospektet ger även utskriftsexempel.

+ + + + +

EFTERLYSNING

Finns det någon som är intresserad av att hjälpa till med registrering av 1700-talets födelse-, vigsel- och dödlängder för Tösse, Tydje, Ånimskog, Dals Ed, Gesäter, Rölanda och Nössemarks församlingar i Dalsland? Tag i så fall kontakt med sekr. Registreringsaftnar kommer att kunna ordnas i Linköping under våren och i Åmål till sommaren.

+ + + + +

BIDRAG TILL MEDLEMSBLADET

nottages tacksamt av sekr. Är det ingen som har något att rapportera om egna försök att använda dator för släktforskningen eller har något han/hon vill diskutera?

+ + + + +

FÖRENINGENS SKRIFTER OCH FICHE

Släktforskning i nordvästra Skåne och datorn som medium av Karl Johan Roslund 25 kr

Register till

Töftedal C1, 2 fiche 50 kr
Töftedal C2, 2 fiche 50 kr
Dals Ed C1, 4 fiche 100 kr

Beställning kan ske direkt på postgiroblanketten - postgiro nr 14033-5.

MEDLEMSAVGIFTEN

i föreningen är 50 kr i år (1982). Avgiften kan betalas in på föreningens postgiro nr 14033-5. För de - institutioner och liknande - som vill prenumerera är priset detsamma. Våra danska och finländska medlemmar uppmanas att använda postgirot - bankerna tar bra betalt för att utlösa checker.

FÖRENINGENS ADRESS ÄR

DIS c/o Bergman, Hjortronvägen 89, S 59054 Sturefors. Tfn 013/52693.

I fråga om kurser tag direkt kontakt med Bo Wistrand, Löfsättersvägen 5, 58590 Linköping. Tfn 013/129040.

I fråga om datorprogrammen tag direkt kontakt med Lars Blomberg, Ärenprisivägen 111, 59062 Linghem. Tfn 013/70458.

+ + + + +

UR INNEHÅLLET

Nu kan Du själv hålla reda på den egna släkten med hjälp av hemdator	3
Demografiska databasens besök i Linköping	3
Personregister till 1700-talets kyrkböcker från Linköpingsregionen ?	7
Släktforskning i Förbundsrepubliken Tyskland	7
Tyska genealogiska tidskrifter på KB	9
Registerframtagning - dagsläget.	9
Vår förfrågan till arkiv och släktforskarföreningar om stöd	11
ET släktförening planerar framtagning av personregister till kyrkoarkivalier	13
Landsarkiven i Göteborg och Östersund har tagit fram fler register än övriga arkiv tillsammans	13
Är framtagning av personregister till kyrkboksmaterialet en omöjlig uppgift ?	13
Mer om mormonregistren	
Hur fördelar sig längdgenomgångarna på olika län ?	14
Vilken tid omfattar längdgenomgångarna ?	14
Finland bäst täckt i Norden	23
Fiche	16
Släktforskning i Norden	
Finland	17
Norge	19
Genealogiskt centrum i Norrland	19
Forskarförteckning för Värmland - upprop	20
Amerikanska folkräkningar	20
Korta notiser	21
Personregister till bouppteckningar	24
Temakvällar hos GF - Finland	24
Fråge- och informationsafton i Stockholm	25
Pressgrannar	27
Föreningsnotiser mm	30

DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen
Adress: Hjortronvägen 89, S590 54 Sturefors, Sverige